

การศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรคและเจตคติมุ่ง
ประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี

สารนิพนธ์
ของ
ศิริวรรณ พจนอารี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
มีนาคม 2551

การศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค
และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี

สารนิพนธ์
ของ
ศิริวรรณ พจนอารี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
มีนาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค
และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี

บทคัดย่อ
ของ
ศิริวรรณ พจนอารี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
มีนาคม 2551

ศิริวรรณ พจนารีย์. (2551). การศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหา
พื้นฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา).กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนันทพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการ
เผชิญปัญหาพื้นฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีเพศชายและเพศหญิง ชั้น ปวช.2 และชั้นปวช.3 สาขางาน
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชี และสาขางานการขาย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน
ระดับต่ำ ระดับปานกลางและระดับสูง โดยศึกษากับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียน
พณิชยการเพชรบุรี ปีการศึกษา 2550 ชั้นปวช.2 และชั้นปวช.3 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
จำนวน 130 คน สาขางานการบัญชี จำนวน 113 คน และสาขางานการขายจำนวน 121 คนรวม
ทั้งสิ้น 364 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประกอบด้วยแบบสอบถามเชาวน์อารมณ์ แบบสอบถามความสามารถในการเผชิญปัญหาพื้นฝ่า
อุปสรรค และแบบสอบถามเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .71, .88 และ
.86 ตามลำดับ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบตัวแปรตามหลายตัวชนิดหลายองค์ประกอบ
(four-way MANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

นักเรียนมีระดับเชาวน์อารมณ์เฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ความสามารถในการเผชิญปัญหาพื้นฝ่า
อุปสรรค เฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระเฉลี่ยเท่ากับ 3.5 ซึ่งมีค่าเฉลี่ย
โดยรวมค่อนข้างสูง

นักเรียนที่เรียนสาขางานต่างกันมีเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาพื้นฝ่า
อุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
พบว่ามีความแตกต่างในค่า $Wilks' \Lambda$ เป็น .96 แต่ไม่พบความแตกต่างกันในคู่อื่น รวมทั้งไม่พบปฏิสัมพันธ์ของตัว
แปร นักเรียนสาขางานต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญปัญหาพื้นฝ่าอุปสรรคแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในเชาวน์อารมณ์ และเจตคติมุ่งประกอบ
อาชีพอิสระ นักเรียนสาขางานการบัญชี มีคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาพื้นฝ่าอุปสรรค
เฉลี่ยสูงกว่านักเรียนในสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และนักเรียนในสาขางานการขาย มีคะแนน
ความสามารถในการเผชิญปัญหาพื้นฝ่าอุปสรรค เฉลี่ยสูงกว่านักเรียนในสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARATIVE STUDY OF EMOTIONAL QUOTIENT ADVERSITY QUOTIENT AND
SELF-EMPLOYMENT ATTITUDE OF VOCATIONAL CERTIFICATE STUDENTS IN
PHETCHABURI COMMERCIAL SCHOOL

AN ABSTRACT
BY
SIRIWAN PODJANA-AREE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
March 2008

Siriwan Podjanaaree. (2008). *A Comparative Study of Emotional Quotient, Adversity Quotient and Self-Employment Attitude of Vocational Certificate Student in Phetchaburi Commercial School*. Master's Project, M.Ed. (Business Education) Bangkok; Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc.Prof.Dr. Booncherd Pinyoanunpong.

The purpose of this research was to investigate and compare the emotional quotient adversity quotient and self-employment attitude of vocational certificate student in Phetchaburi Commercial School classified by gender, class, program of study, and learning achievement. Samples used in the study were 364 second and third year vocational certificate students in Phetchaburi Commercial School, in 2007 academic year. They comprised 130 students in Business Computer Studies, 113 students in Accounting, and 121 students in Selling selected by purposive sampling. The research instruments were questionnaires about emotional quotient, adversity quotient, and self-employment attitude with the reliabilities of .71, .88, and .86 respectively. The data were analyzed by using four-way MANOVA, and Scheffe's test.

The findings of research were as follows.

The emotional quotient adversity quotient and self-employment attitude of vocational certificate students in Phetchaburi Commercial School classified by gender, class, program of study, and learning achievement were generally in the high level with the means between 2.90 and 4.00.

When comparing, it was found that the emotional quotient adversity quotient and self-employment attitude of students with different programs of study were different with statistical significance at the level of .05 and *Wilks' Λ* of .96. They were not different among students with different genders, class, and learning achievement. There was no correlation found among these variables. The adversity quotient of students with different programs of study were different with statistical significance at the level of .05. However, their emotional quotient and self-employment attitude were not different. The adversity quotient of students in Accounting were different from those of students in Business Computer Studies. The adversity quotient of students in Selling were different from those of students in Business Computer Studies with statistical significance at the level of .01.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบชาวอเมริกัน ความสามารถในการเผชิญ
ปัญหาฟันผุอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี ของ ศิริวรรณ พจนอารี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรพรณ สิริแพทย์พิสุทธิ์)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาแนะนำ การทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอนจนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยได้ รู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการซึ่งแบบอย่างที่ดีให้กับศิษย์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ดังกล่าว และขอขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรรณ สิริแพทย์พิสุทธิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ฉบับนี้ และได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช อาจารย์สุรางค์ ประเทศ อาจารย์กิตติศักดิ์ นิเวรัตน์ และอาจารย์สุนีย์ เงินยวง ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำพร้อมทั้งข้อคิดที่เป็นประโยชน์ และเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนพนินชยการเพชรบุรี ผู้อำนวยการ คณะครู และนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ที่มีส่วนช่วยเหลืออำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลา ที่ทำการวิจัยเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษา หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาธุรกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กรุณา ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนประสบการณ์อันมีคุณค่าแก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตาตลอดมา

ท้ายที่สุดของความสำเร็จในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คุณค่าที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยขอมอบแต่ บิดามารดา สมาชิกในครอบครัว ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการทำ สารนิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ศิริวรรณ พจนอารี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
ตัวแปรที่ศึกษา	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
สมมติฐานการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์อารมณ์	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค...	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ	25
งานวิจัยต่างประเทศ	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การนำเสนอข้อมูล.....	42
ผลการวิเคราะห์.....	42
 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	53
 บรรณานุกรม.....	55
 ภาคผนวก.....	60
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	61
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	69
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	77
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง.....	79
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	84

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง.....	31
2 จำนวนและร้อยละของนักเรียน.....	42
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของเขาวน้อารมณ์ ความสามารถในการ เผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอิสระ.....	44
4 วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ	47
5 การทดสอบผลระหว่างกลุ่ม.....	48
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผา อุปสรรค.....	49

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โมเดลของเขาวงกตตามแนวคิดของ Cooper	10
2 ความเชื่อมโยงของ AQ กับคุณสมบัติบางประการตามแนวคิดของสโตรทซ์	17

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาในปัจจุบันของไทยได้จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เยาวชนไทยได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และจากเทคโนโลยีต่างๆ อย่างรอบด้านตามความต้องการของมนุษย์ที่จะแสวงหาสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตน มาสโลว์ นักจิตวิทยาได้จัดลำดับความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลไว้ 5 ประการ ได้แก่ ความต้องการทางสรีระ ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่นและความต้องการที่จะบรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง นอกจากนี้มนุษย์ยังมีความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพที่ดีในอนาคต ในส่วนของเยาวชนไทยซึ่งเป็นที่คาดหวังทั้งผู้ปกครอง และตัวเยาวชนเองที่จะมีอนาคตที่ดีมีค่าตอบแทนในการประกอบอาชีพสูงนั้น ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาเพื่อนำทางไปสู่อนาคตการทำงานที่ดี จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ได้รับค่าตอบแทนมากพอที่จะได้มาซึ่งสิ่งต่างๆ ที่สนองความต้องการของร่างกาย มีความสุขทางใจและเป็นที่ยอมรับทางสังคมได้

การศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้านวิชาการ และเน้นฝึกทักษะในการประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่นักเรียนเลือกเรียนอันเป็นพื้นฐานในการนำนักเรียนเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือการประกอบอาชีพอิสระต่อไป ซึ่งตรงกับการจัดทำแผนแม่บทกำลังคนของกระทรวงแรงงาน เพื่ออุตสาหกรรมการผลิตและบริการของประเทศไทย พ.ศ. 2545-2550 ในการพัฒนาบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของอาชีพต่างๆ รวมถึง การพัฒนาแรงงานให้สามารถเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก ผู้ประกอบการอิสระ และส่งเสริมการมีงานทำภายในประเทศ

ขณะที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา และหลักสูตรของสถานศึกษา ย่อมส่งผลให้กับผู้เรียนได้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ในด้านต่างๆ ที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนได้เข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือการประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากการมีความรู้ มีทักษะในสาขาวิชาที่เรียนแล้วคุณลักษณะสำคัญที่จะช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพที่ต้องสร้างสัมพันธภาพกับลูกค้าและบุคคลทั่วไป ดังนั้นหลักสูตรการเรียนการสอนควรจะได้เน้นคุณลักษณะทางอารมณ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการประกอบอาชีพนอกเหนือจากการมีสติปัญญาที่ดี คุณลักษณะดังกล่าวจะต้องใช้ระยะเวลาในการปลูกฝังอย่างต่อเนื่องภายใต้การจัดการเรียนการสอนจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสถานศึกษานั้น

แนวคิดที่ยืนยันและให้ความสำคัญกับเชาวน์อารมณ์ ว่าเป็นตัวแปรพยากรณ์ความสำเร็จในชีวิตได้มากยิ่งขึ้นกว่าเชาวน์ปัญญา เช่นแนวคิดของ โกลแมน (1995) ของบาร์ออน (1992) ของ เมเยอร์ และชาโลเวย์ (1990) หรือของคูเปอร์และชาวาฟ (1997) แต่อย่างไรก็ดีไม่ใช่คนทุกคนที่จะสามารถใช้ประโยชน์จากเชาวน์อารมณ์ หรือความฉลาดทางอารมณ์ของตนได้อย่างเต็มที่ เพราะขาดความสามารถในการเผชิญปัญหา เพียรพยายามที่จะฟันฝ่าอุปสรรค ดังนั้นเพียงแค่เชาวน์ปัญญา และเชาวน์อารมณ์ จึงยังไม่อาจนำมาตัดสินความสำเร็จของคนได้ ตามแนวคิดของสโตลท์ (Stoltz. 1997) ได้ระบุว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค สามารถบอกถึงความอดทน ความพากเพียร และความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบาก พร้อมทั้งพยากรณ์ได้ว่าใครจะสามารถฟันฝ่าอุปสรรคและใครจะแพ้พ่าย ช่วยพยากรณ์ว่าใครจะทำงานได้ดีมีศักยภาพมากกว่ากัน และใครจะล้มเหลวในเวลาอันสั้น รวมทั้งสามารถพยากรณ์ได้ว่าใคร จะล้มเลิกการทำงาน และใครจะได้รับความสำเร็จในการทำงาน

นักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นนักเรียนที่มีอายุในช่วงระหว่าง 15-17 ปี เป็นกลุ่มนักเรียนที่ควรจะให้ความสนใจเรื่องการพัฒนาเชาวน์อารมณ์เป็นอย่างมาก ในทางจิตวิทยาวัยรุ่นนับเป็นวัยที่อยู่ในสภาวะหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิต ที่จะต้องมีการปรับตัวในทุกๆ ด้าน อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงสรีระและพฤติกรรมแบบเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งสังคมแต่ละแห่งจะเป็นตัวกำหนดแบบฉบับพฤติกรรมเหล่านั้น นอกจากนี้การพัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่นยังประกอบไปด้วยลักษณะทางอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้มากนักและพัฒนาการทางสังคมมีลักษณะยึดติดกลุ่มเพื่อนเป็นสำคัญ วัยรุ่นต้องเผชิญกับการรู้จักตนเองใหม่ ร่างกายและอารมณ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้จิตใจวุ่นวุ่นตื่นตระหนก การสังเกตดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษาแนะนำจากพ่อ แม่ ผู้ใหญ่ในครอบครัว ครูอาจารย์ รวมทั้งหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จะสามารถแนะนำและส่งเสริมแนวทางให้เกิดการพัฒนา เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และมีเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระให้ประสบความสำเร็จต่อไปในอนาคต

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะทั้ง 3 ประการ ที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปวช. 2 และชั้นปวช. 3 โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปวช.2 และชั้นปวช.3 โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง นักเรียนชั้นปวช.2 กับนักเรียนชั้นปวช.3 นักเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชี สาขางานการขาย และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ

ความสำคัญของการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูแนะแนว ได้นำข้อมูลการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครู ให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางเชาวน์อารมณ์ มีความอดทนมานะบากบั่นฟันผุอุปสรรคและมีเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ให้เหมาะสมกับนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวนทั้งสิ้น 644 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี ประกอบด้วย นักเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 130 คน สาขางานการบัญชี จำนวน 113 คนและสาขางานการขาย จำนวน 121 คน รวมทั้งสิ้น 364 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

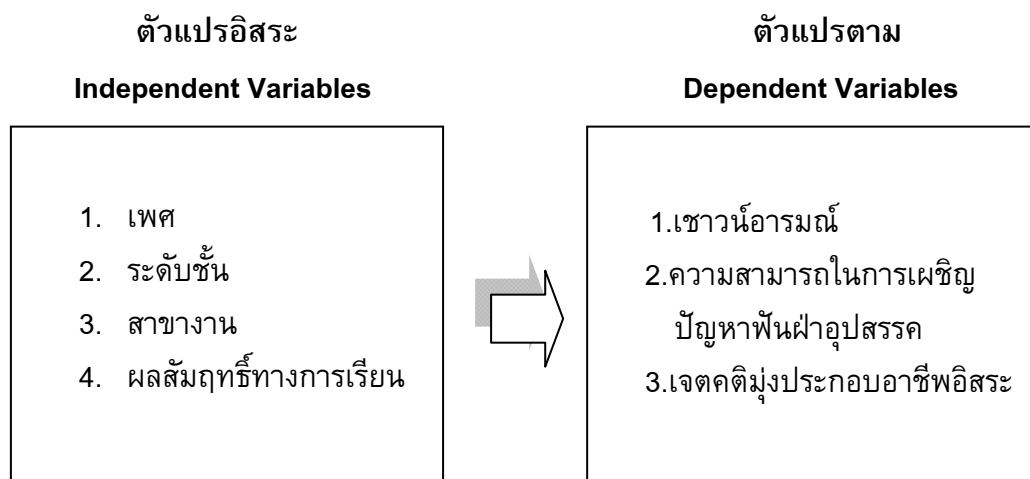
- 1.1 เพศ
 - 1.1.1 ชาย
 - 1.1.2 หญิง
- 1.2 ระดับชั้น
 - 1.2.1 ปวช. 2
 - 1.2.2 ปวช. 3
- 1.3 สาขางาน
 - 1.3.1 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
 - 1.3.2 การบัญชี
 - 1.3.3 การขาย
- 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.4.1 ระหว่าง 3.00-4.00 (สูง)
 - 1.4.2 ระหว่าง 2.00-2.90 (ปานกลาง)
 - 1.4.3 ระหว่าง 1.00-1.90 (ต่ำ)

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

- 2.1 เชาวน์อารมณ์
- 2.2 ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค
- 2.3 เจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เซวาร์นอารมณ์ Emotional Quotient (EQ) หมายถึงความสามารถของบุคคลที่มีต่อการตระหนักรู้ถึงอารมณ์ ความคิดความรู้สึกของตนเองและของผู้อื่น สามารถจัดการควบคุมอารมณ์ และแรงกระตุ้นภายในให้รับและปรับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งสามารถสนับสนุนการคิด การสร้างแรงจูงใจที่ดีให้แก่ตนเองและเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและผู้อื่นสร้างสายสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้

2. ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค Adversity Quotient(AQ)หมายถึง ความอดทน ความพากเพียร และความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบากโดยไม่ล้มเลิก ซึ่งสามารถวัดและประเมินผลได้จากรูปแบบการตอบสนองต่ออุปสรรค และปัญหาที่ประสบ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้านตามแนวคิดของสโตรทซ์ (Stoltz. 1997) ดังนี้

2.1 การควบคุม (Control) หมายถึงระดับการรับรู้ถึงความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคลให้สามารถผ่านพ้นเหตุการณ์ที่ยากลำบากหรือมีอุปสรรคได้

2.2 ต้นเหตุและความรับผิดชอบ(Original and Ownership) หมายถึง การวิเคราะห์ ค้นหาถึงสาเหตุของปัญหา โดยพิจารณาจากตนเองก่อนเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เคยทำผิด

2.3 ผลกระทบที่จะมาถึง(Reach)หมายถึงการวัดผลกระทบของปัญหา ความยุ่งยาก ที่มีการดำเนินชีวิตของแต่ละคนว่ามีมากน้อยเพียงใด พร้อมระวังและมีสติว่าอีกนานเท่าไร ปัญหาและอุปสรรคกำลังจะเข้ามาในชีวิต

2.4 ความอดทน (Endurance) หมายถึงการรับรู้ถึงความคงทนของอุปสรรคและ การรับมือกับความยืดเยื้อของปัญหาและพยายามจัดไปอย่างถูกวิธี

3. เจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระหมายถึงความรู้สึกทั้งทางดีและไม่ดีของบุคคล ต่อการประกอบอาชีพส่วนตัวที่ผู้ประกอบการสร้างขึ้นเองตามความพึงพอใจของตนและทำด้วยตนเอง โดยอาศัยทักษะและเทคนิควิธีในการดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง อาจเป็นธุรกิจขนาดเล็กหรือขนาดกลางก็ได้ เจตติดังกล่าวเกิดจากประสบการณ์ที่มีต่ออาชีพอิสระ มีผลทำให้แสดงพฤติกรรมออกมาตามความรู้สึกดังกล่าว

4. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หมายถึงผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ปวช. 2 และ ชั้นปวช. 3 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชี และสาขางานการขาย ของโรงเรียน พณิชยการเพชรบุรี ปีการศึกษา 2550

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีเชาวน์อารมณ์ ความสามารถเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกันมีเชาวน์อารมณ์ ความสามารถเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่เรียนสาขางานต่างกันมีเชาวน์อารมณ์ ความสามารถเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีเชาวน์อารมณ์ ความสามารถเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์อารมณ์
 - 1.1 ความหมายของเชาวน์อารมณ์
 - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์
 - 1.3 การพัฒนาเชาวน์อารมณ์
2. เอกสารเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญปัญหา พันธุ์อุปสรรค
 - 2.1 ความหมายของความสามารถในการเผชิญปัญหา พันธุ์อุปสรรค
 - 2.2 ความสำคัญของความสามารถในการเผชิญปัญหา พันธุ์อุปสรรค
 - 2.3 การแบ่งประเภทของบุคคลลักษณะต่าง ๆ ที่มีความสามารถในการเผชิญปัญหา พันธุ์อุปสรรค
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ
 - 3.1 ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ
 - 3.2 ประเภทของอาชีพอิสระ
 - 3.3 คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ
 - 3.4 ปัจจัยที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ
4. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์อารมณ์ (Emotion Quotient)

1.1 ความหมายของเชาวน์อารมณ์

เชาวน์อารมณ์ (Emotional Quotient) มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายเชาวน์อารมณ์ไว้ดังนี้ สโลเวย์ และเมเยอร์ (Salovey ;& Mayer.1990:189) ได้ให้ความหมายของเชาวน์อารมณ์ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้เท่าทันในความคิดความรู้สึก และภาวะอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่นได้ และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองที่จะสามารถชี้นำความคิดและการกระทำของตนได้อย่างสมเหตุสมผล สอดคล้องกับการทำงานและการดำเนินชีวิตที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นต่อมาในปี ค.ศ.1997 สโลเวย์และเมเยอร์ ได้ให้ความหมายของเชาวน์อารมณ์ใหม่ว่า เป็นความสามารถในการรับรู้ประเมินผลและแสดงอารมณ์ของตนเองได้เหมาะสมและสามารถเข้าถึงอารมณ์และสร้างความรู้สึกที่ดีที่เกื้อกูลความคิด รวมทั้งมีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เข้าใจอารมณ์แยกแยะอารมณ์ และวิเคราะห์กระบวนการของอารมณ์ มีความคิด

ใคร่ครวญและควบคุมภาวะอารมณ์ได้ดีสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ส่วนคูเปอร์และชาวฟ (Cooper ; & Sawaf .1997 : 273) ได้ให้ความหมายของเชาวน์อารมณ์ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะรับรู้ เข้าใจ และรู้จักใช้พลังทางอารมณ์ของตนเองเป็นรากฐานในการสร้างพลัง สัมพันธภาพกับผู้อื่นและสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นได้ในขณะที่ไกลแมน (Goleman.1988:317) ได้ให้ความหมายของเชาวน์อารมณ์ว่าเป็นความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น และสามารถบริหารจัดการอารมณ์ของตนเอง เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจของตนเองในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ประสบความสำเร็จ วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542 :34 -35) ได้ให้ความหมายของเชาวน์อารมณ์ว่าเป็นการเรียนรู้จักอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองให้ตระหนัก มีสติรู้เท่าทันสาเหตุและความแปรผันด้านอารมณ์ของตนเอง เป็นการเรียนรู้พูดคุยภายในตน (Intraindividuat Talk) บริหารจัดการทางอารมณ์ภาวะอารมณ์นิสัยใจคอของตนไปในทางที่สร้างประโยชน์แก่ทุกฝ่าย สร้างแรงจูงใจที่ดีแก่ตนเองในทางสร้างสรรค์นำเชาวน์อารมณ์ของคนออกมาติดต่อกับสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal Relations) ทั้งในรูปแบบของการสื่อสาร ความเก่งคน ความเข้าอกเข้าใจคน เอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) และเป็นการที่บุคคลมี A Sense of Proportion รักษาความสมดุลของเหตุผลกับอารมณ์ บริหารจัดการความสัมพันธ์งานในหน้าที่ของตนกับผู้อื่น ทศพร ประเสริฐสุข (2545:94) กล่าวว่าเชาวน์อารมณ์ หมายถึงความสามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายใน ตลอดจนสามารถรอคอยการตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ สามารถให้กำลังใจตนเองในการที่จะเผชิญข้อขัดแย้งต่างๆได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักขจัดความเครียดที่จะขัดขวางความคิดสร้างสรรค์อันมีค่าของเราได้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ในฐานะผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างมีความสุข จนประสบความสำเร็จในการเรียน (Study Success) ความสำเร็จในอาชีพ (Career Success) ตลอดจนประสบความสำเร็จในชีวิต (Life Success) เทตศักดิ์ เดชคง (2543 :39) กล่าวว่า เชาวน์อารมณ์ หมายถึงความสามารถของบุคคลในการนำไปสู่การเป็นคนดี มีคุณค่าและมีความสุขในการเป็นคนดี หมายถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งก็คือ ความเมตตา กรุณา มีคุณค่านั้นสอดคล้องกับการมีสติรู้ตัว (Awareness) ในส่วนการมีความสุขเกิดจากรู้จักมองโลก เลือกรักษาความสุขใส่ตัว เมื่อเกิดความสุขทุกซีกก็หาวิธีแก้ไขตรงส่วนนี้คล้ายกับการใช้ปัญญา ฝ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2544:14) กล่าวว่าเชาวน์อารมณ์เปรียบเสมือนความสามารถของบุคคลในการรับรู้และแสดงอารมณ์ได้อย่างมีปัญญาและไหวพริบ ตลอดจนทั้งสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างมีปัญญาและ ไหวพริบ รวมทั้งสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ทุกสถานการณ์

จากที่ได้ศึกษามาสรุปได้ว่า เชาวน์อารมณ์หมายถึงความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึก ความคิดและอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายในสามารถรอคอยการตอบสนองความต้องการของตนเอง และรู้จักจัดการบริหารอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถรักษาสัมพันธภาพและดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุขสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดีประสบความสำเร็จในชีวิต

1.2. แนวคิดเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์

ปัจจุบันได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีเชาวน์อารมณ์ไว้ ดังนี้ การ์ดเนอร์ (Gardner.1993:13-25) ได้จำแนกเชาวน์อารมณ์ออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal Relations) เป็นความสามารถในการรับรู้ อารมณ์และตอบสนองอารมณ์และความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านการรู้จักตนเอง (Interpersonal Intraindividuat Talk) เป็นความสามารถในการรับรู้ อารมณ์ของตนเอง สามารถแยกแยะอารมณ์ และความรู้สึกตลอดจนจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ได้อย่างเหมาะสม

สโลเวย์ และเมเยอร์ (Salovey;&Mayer.1997:10 –11) นักจิตวิทยาได้ปรับปรุง แบบ แนวคิดของเชาวน์อารมณ์ซึ่งเน้นกระบวนการคิดหลักการของเชาวน์อารมณ์ จะอยู่ในองค์รวมของ การใช้ความสามารถทางด้านสติปัญญาและอารมณ์ที่เจริญเติบโตมีวุฒิภาวะ การปรับปรุงแบบ แนวคิดที่มี 4 องค์ประกอบ คือ

1. การรับรู้ (Perception) การประเมิน (Appraisal) การแสดงออก (Expression) ซึ่งภาวะ ของอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

2. การใช้อารมณ์เกื้อหนุนความคิด (Emotional Facilitation of thinking)

3. การเข้าใจ วิเคราะห์ และใช้ความรู้จากอารมณ์ที่เกิดขึ้น

4. ความสามารถในการคิดพิจารณา รับรู้ และควบคุมอารมณ์ เพื่อพัฒนาสติปัญญา และ อารมณ์ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนมากที่สุด ประกอบด้วย

ทั้ง 4 องค์ประกอบใช้เป็นแนวพื้นฐานในขณะที่การสะท้อนถึงการควบคุมอารมณ์นั้นเป็น ขั้นตอน ที่ซับซ้อน นอกจากนี้แล้วองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบยังมีความเกี่ยวเนื่องเป็นลำดับขั้น ซึ่งแต่ละบุคคล มีลำดับขั้นของความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันไป

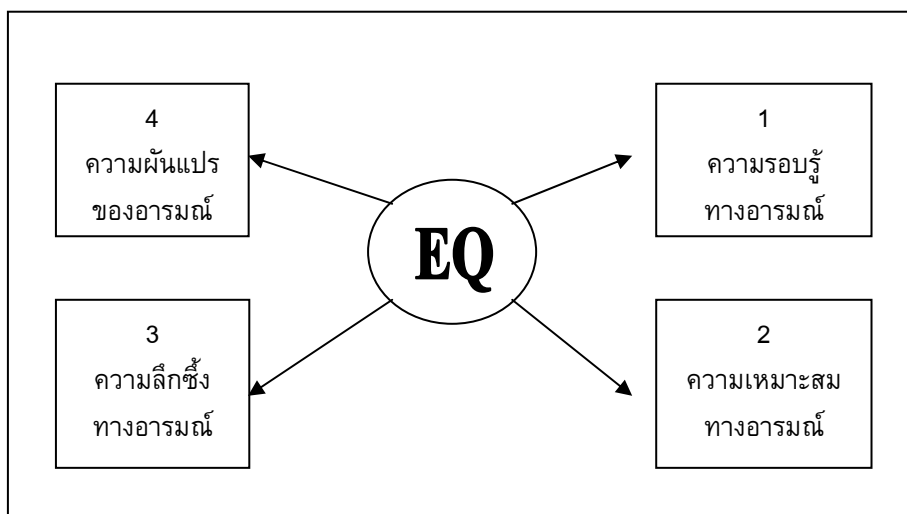
คูเปอร์ และซาวาฟ (Cooper ;& Sawaf.1997 : 26) ได้เสนอโครงสร้าง EQ ไว้เพื่อ สะดวกแก่การวัดที่เรียกว่า EQ Map ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ความรอบรู้ทางอารมณ์ ซึ่งจะเป็นตัวที่ทำให้เกิดการรับรู้ การควบคุมตัวเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ความเหมาะสมทางอารมณ์

3. ความลึกซึ้งทางอารมณ์ เป็นการสำรวจแนวทางที่จะปรับชีวิตหน้าที่การทำงานให้ เข้าและสอดคล้องกับศักยภาพ และเป้าหมายของตัวเอง

4. การผันแปรทางอารมณ์ เป็นความสามารถในการใช้อารมณ์เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และสามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ ประกอบด้วย

ภาพประกอบ 1 โมเดลของเชาวน์อารมณ์ตามแนวความคิดของ Cooper & Sawaf

บาร์ออน (Bar-on.1997) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเชาวน์อารมณ์โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน 15 คุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. ความสามารถภายในตน ซึ่งเป็นความสามารถที่มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้
 - 1.1 ความสามารถในการเข้าใจภาวะอารมณ์ของตนเอง
 - 1.2 มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตน
 - 1.3 การตระหนักรู้ฐาน คือ มีสติ
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่
 - 2.1 ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้อื่น
 - 2.2 มีน้ำใจ เอื้ออาทร ห่วงใยผู้อื่น
 - 2.3 ตระหนักรู้เท่าทันในความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
3. ความสามารถในการปรับตัว ประกอบด้วย
 - 3.1 ความสามารถในการตรวจสอบความรู้สึกของตน
 - 3.2 เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถตีความได้ถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง
 - 3.3 มีความยืดหยุ่นในความคิดและความรู้สึกของตนเองเป็นอย่างดี
 - 3.4 มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและสถานการณ์เฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี
4. มียุทธวิธีในการจัดการกับความเครียด ประกอบด้วย
 - 4.1 การจัดการกับความเครียด ประกอบด้วย
 - 4.2 การควบคุมอารมณ์ได้อย่างดี แสดงออกได้อย่างเหมาะสม
5. การจูงใจตนเอง และสภาวะทางอารมณ์ ได้แก่
 - 5.1 การมองโลกในแง่ดี
 - 5.2 การแสดงออกและมีความรู้สึกที่เป็นสุขที่สามารถสังเกตเห็นได้

5.3 สร้างความสนุกสนานให้เกิดแก่ตนเองและผู้อื่น

โกลแมน (Gloeman. 1998:32-34) ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ไว้ 2 หมวด 5 องค์ประกอบ 25 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

องค์ประกอบด้านความสามารถส่วนบุคคล

องค์ประกอบที่ 1 การตระหนักรู้ในตนเอง (Personal Competence) หมายถึง การตระหนักรู้ความรู้สึกความโน้มเอียงของตน หยั่งรู้ค่าเป็นไปได้ของตน และความพร้อมต่างๆ

องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self Regulation) หมายถึง ความสามารถในการจัดการความรู้สึกภายในตนเอง

องค์ประกอบที่ 3 การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง แนวโน้มของอารมณ์ที่เกื้อหนุนการมุ่งสู่เป้าหมาย

องค์ประกอบด้านความสามารถทางสังคม

องค์ประกอบที่ 4 ความสามารถในการหยั่งรู้ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น (Empathy) หมายถึง การตระหนักรู้ถึงความรู้สึก ความต้องการ และข้อห่วงใยของผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 5 ทักษะทางสังคม (Social Skill) หมายถึง ความคล่องแคล่วในการก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ที่พึงประสงค์จากความร่วมมือของผู้อื่น กรมสุขภาพจิต (2543:28-30) กล่าวถึง องค์ประกอบของเชาวน์อารมณ์ ดังนี้

1. ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วย

1.1 ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง

1.1.1 รู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง

1.1.2 ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้

1.1.3 แสดงออกอย่างเหมาะสม

1.2 ความสามารถในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

1.2.1 ใส่ใจผู้อื่น

1.2.2 เข้าใจและยอมรับผู้อื่น

1.2.3 แสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม

1.3 ความสามารถในการรับผิดชอบ

1.3.1 รู้จักให้ รู้จักรับ รับผิดชอบ ให้อภัย

1.3.2 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2. เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และแสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ประกอบด้วย

2.1 ความสามารถในการรู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง

- 2.1.1 รู้ศักยภาพตนเอง
- 2.1.2 สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้
- 2.1.3 มีความมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมาย
- 2.2 ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา
 - 2.2.1 รับรู้และเข้าใจปัญหา
 - 2.2.2 มีขั้นตอนในการแก้ปัญหา
 - 2.2.3 มีความยืดหยุ่น
- 2.3 ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น
 - 2.3.1 สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
 - 2.3.2 กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
 - 2.3.3 แสดงความเห็นที่ขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์
- 3. สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข ประกอบด้วย
 - 3.1 ความภูมิใจในตนเอง
 - 3.1.1 เห็นคุณค่าตนเอง
 - 3.1.2 เชื่อมั่นในตนเอง
 - 3.2 ความพึงพอใจในชีวิต
 - 3.2.1 มองโลกในแง่ดี
 - 3.2.2 มีอารมณ์ขัน
 - 3.2.3 พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
 - 3.3 ความสงบทางใจ
 - 3.3.1 มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข
 - 3.3.2 รู้จักผ่อนคลาย
 - 3.3.3 มีความสงบทางจิตใจ

มณฑาทิพย์ แคนยุกต์ (2547:38) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ไว้ว่า เชาวน์อารมณ์สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ เชาวน์อารมณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นด้านที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการตนเอง และเชาวน์อารมณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ในด้านนี้จะเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้อื่น

จากแนวคิดที่ได้ศึกษามาดังกล่าว สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์เป็นความสามารถในการรับรู้ ควบคุมและบริหารอารมณ์ของตนเอง และมีความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

1.3. การพัฒนาเชาว์อารมณ์ (EQ)

รีเบคคา (Rebecca.1998: 200-204) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาเชาว์อารมณ์ให้แก่เด็กสรุปได้ ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความรู้สึกของตนเอง โดยการบอกเล่าความรู้สึกของตนเองให้เพื่อฟัง มีการแสดงท่าทางที่บอกถึงความรู้สึกของตนเอง การร้องเพลง และการวาดรูประบายสีเพื่อแสดงอารมณ์
2. มีการใช้ดนตรีและการเต้นรำ เพื่อให้เด็กแสดงออกพร้อมกับเพื่อนๆ เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและการเป็นผู้ตาม
3. เปิดโอกาสให้เด็กได้อ่านหนังสือที่ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการที่จะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตและการมีครอบครัวที่เป็นสุข
4. เปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างจินตนาการถึงสิ่งที่หวังไว้หรือการตั้งคำถามว่าพวกเขาเข้าสู่โลกอย่างไรถ้าหากว่าเขาได้เป็นในสิ่งที่หวังไว้
5. ให้เด็กได้เขียนเล่าถึงการเกิดความรู้สึกกังวลของตนเองว่ารู้สึกอย่างไร และจัดการกับความรูสึกนั้นอย่างไร

โกลแมน (Goleman .1998 : 328-330) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาเชาว์อารมณ์ว่าสามารถทำได้โดยอาศัยวิธีต่างๆ ของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยการเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกปฏิกิริยาต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมและมีการติดต่อสื่อสารกันทันที แทนการบอกให้รู้หรือทำให้ดู อาจใช้การอภิปรายกลุ่ม การสวมบทบาท การจำลองสถานการณ์ การเล่นเกม ซึ่งเปิดโอกาสให้แสดงความรู้สึก อารมณ์ที่ต้องการได้ และควรมีการเสริมสร้างกำลังใจ ด้วยการให้กำลังใจและคำชมอย่างต่อเนื่องระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยมีคนที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาและให้กำลังใจ

สุรศักดิ์ หลาบลมาลา (2541 :14-20) ได้เสนอกระบวนการในการพัฒนาเชาว์อารมณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาไว้ดังนี้

1. การสร้างวัฒนธรรมในห้องเรียน (Classroom Culture) เพื่อให้เป็นสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนและการฝึกเชาว์อารมณ์ให้ห้องเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีความร่วมมือกัน นักเรียนจะสามารถพัฒนาทักษะความสัมพันธ์กับคนอื่นได้ (Interpersonal Skill) ต้องมีข้อตกลงที่จะปฏิบัติในห้องเรียน โดยมีหลักการง่ายๆ คือ

1. ต้องฟังเพื่อนพูดอย่างเอาใจใส่
2. แสดงความชื่นชมเมื่อเพื่อทำดี
3. หลีกเลี่ยงทำให้เพื่อนเสียหน้าหรือเสียใจ
4. ถ้าไม่มีอะไรจะแสดงก็บอกผ่าน
5. ต้องให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน

กิจกรรมการฝึกและสร้างวัฒนธรรมในห้องเรียนมีดังนี้

1. การรู้จักตนเอง (Intrapersonal) รู้จักเพื่อน (Intrapersonal) และยอมรับในความแตกต่างว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา (O.K)
2. สร้างบรรยากาศการสนับสนุนเพื่อให้เกิดความกล้าในการแสดงออกและกล้าเสี่ยง (Creating a Climate of Support)
3. สร้างวัฒนธรรมการสนับสนุนเชื้อเชิญการชื่นชม (Creating a Supportive Culture, Inviting, Appreciation)

2. หลักสูตรฝึกอบรมชาวน์อารมณ์

การพัฒนาชาวน์อารมณ์จะมีผลดีที่สุดเมื่อให้นักเรียนมีโอกาสนักปฏิบัติสร้างประสบการณ์และสร้างความรู้ความเข้าใจจากรากฐานความรู้เดิมของตนเอง ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องให้โอกาสนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง เช่น การกำหนดเป้าหมายส่วนตัวและส่วนของกลุ่ม การตัดสินใจการแก้ปัญหาและการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนักเรียนจะต้องเรียนรู้วิธีการแสดงออกและพัฒนาความเข้าใจโดยวิธีการคิดทบทวนในเนื้อหาหม่อมมองของสังคมและหม่อมมองส่วนตัวของกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

2.1 ให้นักเรียนมีโอกาสดำหนดและดำเนินการไปสู่เป้าหมายรวมทั้งความคาดหวังทางวิชาการและเป้าหมายทางวิชาทั้งของส่วนตัวและของกลุ่ม

2.2 การช่วยให้เรียนตระหนักว่าคนอื่นมองพฤติกรรมของนักเรียนอย่างไรพฤติกรรมนักเรียนมีผลกระทบต่อคนอื่น ๆ อย่างไรและเรียนรู้วิธีการแสดงความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของคนอื่นออกมาอย่างไรไม่ก้าวร้าว

2.3 การช่วยให้นักเรียนพัฒนาความเห็นอกเห็นใจและพัฒนาทักษะการเจรจาเพื่อให้โน้มน้าวการตัดสินใจและแก้ไขข้อขัดแย้ง และนำไปสู่การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและเพื่อน ๆ

ทศพร ประเสริฐสุข (2542: 115-116) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาชาวน์อารมณ์สรุปได้ดังนี้

1. ฝึกให้รู้จักคุณค่าของตนตามความจริงให้มองตนเองให้แง่ดี รู้สึกดีกับชีวิตสามารถชื่นชมตัวเองได้
2. รู้จักแยกแยะอารมณ์ของตนเองว่าเป็นไรชนิดใดไม่ดีและเลือกแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม
3. รู้จักปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมด้วยความเต็มใจ
4. รู้จักและเข้าใจธรรมชาติอารมณ์ของตนเองว่าเป็นคนอารมณ์ร้อนหรือเย็นจำแนกแยกแยะได้ว่า อารมณ์ใดเป็นคุณแก่ตนเอง และอารมณ์ใดเป็นโทษแก่ตนเอง
5. รู้จักบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ เพื่อให้รู้ว่าอารมณ์เกิดได้ทุกอย่างแต่เราไม่สามารถแสวงอารมณ์ได้ทุกอย่างได้ดังนั้นต้องรู้จักบริหารอารมณ์ของตนเองให้มีประสิทธิภาพ

เกิดสมดุลในการจัดการกับอารมณ์ของตนเองรู้จักแสดงออกทางอารมณ์และระบายอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ฝึกความสามารถในการผ่อนคลายความเครียด

6. รู้จักหยุดการแสดงอารมณ์ที่ไม่ดี ความสามารถในการไตร่ตรองก่อนแสดงออก และสามารถที่จะอดทนรอคอยที่จะแสดงพฤติกรรมได้

7. ฝึกการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับตนเอง เพื่อให้มีวิสัยทัศน์และมีความกระตือรือร้น

8. ฝึกความสามารถในการหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่น การแสดงน้ำใจเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่นเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ฝึกการให้เกียรติผู้อื่นได้ด้วยความจริง รู้จักและไว้วางใจ สามารถแสดง ความชื่นชอบ ชื่นชม และให้กำลังใจซึ่งกันและกันได้ในวาระที่เหมาะสม

9. ฝึกด้านมนุษยสัมพันธ์ สร้างสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น การแสดงน้ำใจเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่นเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ฝึกการฝึกฝนให้รู้จักตนเอง กล้ายอมรับความเป็นจริง มองโลกในแง่ดี สามารถรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง ตลอดจนของผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น สิ่งสำคัญ คือ การฝึกอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพราะจะเป็นการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ได้อย่างแท้จริง โดยอาจใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อช่วยเหลือในการฝึกฝนพัฒนาเชาวน์อารมณ์ เช่น การใช้ดนตรี การฝึกสติ การใช้กิจกรรมกลุ่มก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่นำศึกษาและสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ได้

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเผชิญปัญหา พันฝ่าอุปสรรค

ความสามารถในการเผชิญปัญหาและพันฝ่าอุปสรรค เป็นแนวความคิดที่ประกอบขึ้นด้วย 2 องค์ประกอบ คือ หลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ และการนำมาประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริง โดยเชาวน์อารมณ์ มีพื้นฐานมาจากหลักการทางวิทยาศาสตร์ 3 ศาสตร์ ได้แก่ จิตวิทยาว่าด้วยการเรียนรู้ (Cognitive Psychology) อิมมูโนวิทยาของจิตประสาท (Psychoneuroimmunology) และสรีรวิทยาของระบบประสาท (Neurophysiology) (นัยพินิจ คช ภัคดี.2543 : 46)

2.1 ความหมายของความสามารถในการเผชิญปัญหา พันฝ่าอุปสรรค

จากการศึกษาเอกสารจากแหล่งต่างๆพบว่า มีผู้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

ตามแนวความคิดของ สโตรทซ์ (Stoltz.1997) คำว่า Adversity Quotient หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ยามที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากหรือความลำบากโดยผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและพันฝ่าอุปสรรคสูงจะมีจิตใจที่เข้มแข็งไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ แม้จะพ่ายแพ้หรือล้มเหลวไปก็สามารถลุกขึ้นสู้ใหม่ได้ ส่วนผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่ำ เวลาที่ต้องเผชิญกับความผิดหวังหรือความทุกข์ยากก็จะพ่ายแพ้ บางคนอาจจะท้อถอยไปกลางคัน หรือบางคนอาจจะท้อแท้ หรือบางคนอาจท้อแท้กับชีวิตถึงขั้นลาออกจากงานก่อนเกษียณเป็นต้น โดยความสามารถในการเผชิญปัญหาพันฝ่าอุปสรรคมีพื้นฐานมาจากวิทยาศาสตร์สามสาขา คือ

1. จิตวิทยาว่าด้วยการเรียนรู้ (Cognitive Psychology) ได้อธิบายว่าคนส่วนใหญ่คิดว่าอุปสรรคและความคับข้องใจเกิดจากสภาวะจิตใจที่เกิดขึ้นเพราะความคิดท้อแท้สิ้นหวังไม่สามารถ

จัดการแก้ปัญหาได้ เมื่อสะสมเป็นเวลานานก็จะเกิดความทุกข์ทรมานล้มเหลวจมอยู่กับความทุกข์ แต่ในทางตรงกันข้าม บางคนคิดว่าความคับข้องใจเป็นสิ่งที่ชั่วคราวเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญเพื่อจะเติบโตต่อไป คนกลุ่มนี้ยังมีความหวัง มีกำลังใจที่จะฝ่าฟันอุปสรรคไปสู่ความสำเร็จ

2. สรีรวิทยาของระบบประสาท (Neurophysiology) ได้อธิบายว่า สมอของมนุษย์ ประกอบด้วยโครงสร้างที่สามารถสร้างความเคยชินได้ หากเรามีวิธีการเปลี่ยนจิตสำนึกใหม่ สร้างทัศนคติทางบวกก็จะสามารถสร้างความเคยชินใหม่และพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรคได้

3. อิมมูโนวิทยาของจิตประสาทหรือจิตประสาทภูมิคุ้มกัน (Hychoneuroimmunology) คือความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพกายและสุขภาพจิตของคนโดยตรง เพราะความเข้มแข็งทางจิตใจและการรู้จักควบคุมตนเองจะส่งผลต่อภูมิต้านทานโรคภัยไข้เจ็บของร่างกาย

ส่วนมัทธรา ธรรมบุศย์ (2544 :17) กล่าวว่า AQ เป็นความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค หมายถึงความสามารถของแต่ละบุคคลที่มีพฤติกรรมตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต รวมทั้ง สามารถฟันฝ่าอุปสรรคได้

2.2 ความสำคัญของความสามารถในการเผชิญปัญหา ฟันฝ่าอุปสรรค

ความสามารถในการเผชิญปัญหา ฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ตามแนวความคิดของสโตลท์ซ (Stoltz.1997 : 7-9) ระบุไว้ว่า AQ สามารถบอกถึงความอดทน ความพากเพียรและความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบาก พร้อมทั้งพยากรณ์ได้ว่าใครจะสามารถฟันฝ่าอุปสรรคและใครจะแพ้ย่ายช่วยพยากรณ์ว่าใครจะทำงานได้และ มีศักยภาพมากกว่ากันและใครจะล้มเหลวในเวลาอันสั้น รวมทั้งสามารถพยากรณ์ได้ว่าใครจะล้มเลิกการงานและใครจะได้รับชัยชนะ

นอกจากนี้คุณสมบัติของความสามารถในการเผชิญปัญหา ฟันฝ่าอุปสรรค ยังแบ่งออกเป็น 3 ประการ (Stoltz .1998 : 58) คือ

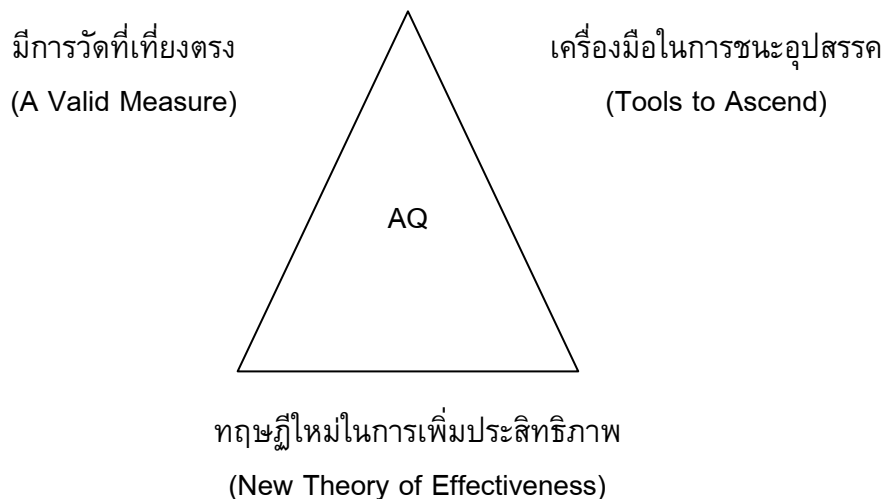
ประการแรก ความสามารถในการเผชิญปัญหา ฟันฝ่าอุปสรรค เป็นแนวคิดใหม่ที่ทำให้เข้าใจและส่งเสริมเรื่องของการประสบความสำเร็จ โดยคิดขึ้นจากพื้นฐานงานวิจัยของ Landmark การได้รับการฝึกหัดเป็นการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ทำให้ทราบว่าสิ่งใดที่ทำให้คนพบกับความสำเร็จ

ประการที่สอง ความสามารถในการเผชิญปัญหา ฟันฝ่าอุปสรรค เป็นสิ่งวัดว่าคนแต่ละคนตอบสนองต่ออุปสรรคและปัญหาอย่างไรและเป็นครั้งแรกที่เราสามารถวัดสิ่งนี้ได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้

ประการสุดท้าย ความสามารถในการเผชิญปัญหา ฟันฝ่าอุปสรรค มาจากพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ และเป็นเครื่องมือพัฒนาว่าเราจะตอบสนองต่ออุปสรรคอย่างไร และผลของมันจะเพิ่มประสิทธิภาพให้กับทั้งด้านส่วนตัวและงานอาชีพ เราสามารถเรียนรู้

และประยุกต์ใช้ทักษะนี้ทั้งแก่ตนเอง ผู้อื่นและองค์กรได้ซึ่งสามารถแสดงการเชื่อมโยงของทั้ง 3 ส่วนข้างต้นได้ดังภาพประกอบ 2

ทฤษฎีใหม่ในการเพิ่มประสิทธิภาพความสามารถในการเผชิญปัญหา พันฝ่าอุปสรรค

ภาพประกอบ 2 ความเชื่อมโยงของ AQ กับคุณสมบัติทั้ง 3 ประการตามแนวคิดของสโตรทซ์ (Stoltz.1997 : 8)

ความสามารถในการเผชิญปัญหาพันฝ่าอุปสรรค ไม่จำเป็นจะต้องใช้ในระดับตัวบุคคลอย่างเดียวเท่านั้น พบว่า แนวคิดนี้สามารถช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของทีมงาน (Teams) สัมพันธภาพระหว่างกัน (Relationships) ครอบครัว (Families) องค์กร (Organizations) ชุมชน (Communities) วัฒนธรรม (Cultures) และสังคม (Societies) ได้อีกด้วย

ความสามารถในการเผชิญปัญหา พันฝ่าอุปสรรค สามารถใช้เป็นสิ่งพยากรณ์ความสำเร็จของสิ่งต่าง ได้ถึง 17 อย่าง ได้แก่

1. ผลการปฏิบัติงาน (Performance)
2. แรงจูงใจ (Motivation)
3. การให้อำนาจแก่พนักงานปฏิบัติงาน (Empowerment)
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity)
5. การเพิ่มผลผลิต (Productivity)
6. การเรียนรู้ (Learning)
7. กำลังงาน (Energy)
8. ความหวัง (Hope)
9. ความสุข ความกระปรี้กระเปร่าและความสนุกสนาน (Happiness, vitality and joy)
10. สุขภาพอารมณ์ (Emotional health)

11. สุขภาพกาย (Physical health)
12. การยืนกราน เดินหน้าไม่ลดละ (Persistence)
13. ความยืดหยุ่น (Resilience)
14. การพัฒนา (Improvement over time)
15. ทักษะคติ (Attitude)
16. ความอายุยืน (Longevity)
17. การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง (Response to change)

2.3 การแบ่งประเภทของบุคคลลักษณะต่าง ๆ ที่มีความสามารถในการเผชิญ

ปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค

สโตรทซ์ (Stoltz. 1997:14-15) เปรียบเทียบว่าชีวิตคนก็เหมือนกับการปีนเขา หากต้องการจะประสบความสำเร็จก็ต้องอาศัยจิตใจที่มีความมุ่งมั่น จดจ่อ และมีความทรหดอดทน เพราะบางครั้งอาจจะปีนได้อย่างช้า ๆ และเจ็บปวดเหนื่อยล้า การเปรียบเทียบนี้ไม่ใช่แต่เฉพาะกับตัวบุคคลเท่านั้นแต่ยังสามารถนำมาใช้กับการเสริมสร้างทีมงานและองค์กรได้เช่นกัน โดยสโตรทซ์แบ่งลักษณะของบุคคล/องค์กร ออกเป็น 3 พวกได้แก่

The Quitter ซึ่งเป็นพวกปฏิเสธและหลีกเลี่ยงการปีนเขา ชาว Quitter ขาดวิสัยทัศน์และไม่ศรัทธาต่ออนาคต เห็นความสำคัญเพียงเล็กน้อยของการลงทุนเวลา เงิน และแรงใจในการพัฒนาตนเอง ไม่กล้าเสี่ยง แทบไม่มีความคิดสร้างสรรค์ เว้นแต่ว่าสิ่งนั้นจะทำให้เขาสามารถหลีกเลี่ยงสิ่งที่ทำหายหรือสิ่งที่ยากลำบากได้ ในด้านการทำงานก็จะลงทุนลงแรงน้อยที่สุดเท่าที่สามารถเป็นไปได้ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่า ชาว Quitter ถือเป็นตัวถ่วงความก้าวหน้าขององค์กร

The Camper เป็นกลุ่มที่จำกัดการปีนเขาและพยายามแสวงหาทางเรียบ ๆ ที่สบายกว่าปรารถนาและเลือกที่จะนั่งรอ แต่ Camper จะแตกต่างจาก Quitter ตรงที่อย่างน้อยก็ได้เริ่มต้นที่จะปีนเขา เพียงแต่เขาจะไปไกลเพียงในระดับหนึ่งแล้วจะหยุดเพราะมีความคิดว่า “เรามาได้ไกลที่สุดที่เราจะสามารถทำได้แล้ว” ความพยายามในส่วนนี้ทำให้คนส่วนใหญ่หลงผิดคิดว่าได้พบกับความสำเร็จแล้วแต่จริง ๆ แล้วเป็นเพียงความสำเร็จที่อยู่ในวงจำกัดเท่านั้นเอง ซึ่งก็เหมือนกับเวลาปีนเขาที่จะมีจุดพักสำหรับนักปีนเขาและชาว Camper ก็เลือกที่จะอยู่ตรงนั้นไม่ยอมปีนขึ้นไปสัมผัสกับอากาศที่เย็นสดชื่นที่ยอดเขา หากพิจารณาให้ดีจะพบว่าพวก Camper จะไม่สามารถรักษาความสำเร็จที่แท้จริงเอาไว้ได้ เหตุเพราะเขายังปีนไปไม่ถึงยอดเขาซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่แท้จริง

The Climber เป็นผู้ที่เพียรพยายามที่จะปีนขึ้นไปให้ถึงยอดเขา ไม่ว่าจะพบกับอุปสรรคหรือความอับโชคก็ตาม ชาว Climber ก็ยังคงมุ่งมั่นต่อไปอย่างไม่ลดละ พวกเขาจึงได้ชื่อว่าเป็นนักสู้แห่งขุนเขา (Energizer Bunnies of the Mountain) ไม่ว่าจะมียายุเท่าใด เพศใด เชื้อชาติใด ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงหรือทุพพลภาพก็ตาม ชาว Climber จะมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในชีวิตในอนาคต มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีแรงบันดาลใจในตนเอง และมักจะเป็นผู้นำที่ดีด้วย

หากนำลักษณะของบุคคลในองค์กร ทั้ง 3 กลุ่มนี้มาเปรียบเทียบกับทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้นของนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) จะเห็นได้ชัดเจนจากภาพประกอบ 3 ซึ่ง The Quitter จะเป็นผู้ที่ยึดติดอยู่กับความต้องการขั้นพื้นฐานขั้นที่ 1 คือ ความต้องการทางสรีระ และความต้องการพื้นฐานขั้นที่ 2 คือ ความต้องการความมั่นคงทางจิตใจและความปลอดภัยทางกาย สำหรับ The Camper จะเป็นผู้ที่ล้ำมากขึ้นกว่า The Quitter แต่ก็ยังยึดติดอยู่กับความสุขและความสบายหากเปรียบเทียบกับทฤษฎีของมาสโลว์จะพบว่าอยู่ในช่วงของความต้องการขั้นที่ 3 คือ ความต้องการเข้าสังคมและความรัก และความต้องการขั้นที่ 4 คือความต้องการได้รับการยอมรับจากทั้งผู้อื่นและตนเอง แต่สำหรับ The Climber จะเป็นกลุ่มเดียวเท่านั้นที่สามารถบรรลุศักยภาพของตนสูงสุดสู่ความสามารถขั้นที่ 5 คือ ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้

มาสโลว์เชื่อว่ามนุษย์แสดงพฤติกรรม เพื่อแสวงหาสิ่งที่สามารถบำบัดความต้องการของคนได้ ความต้องการจึงเป็นบ่อเกิดของแรงจูงใจเพื่อการแสวงหาสิ่งที่บำบัดมาระดับความต้องการ โดยมาสโลว์ ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์แยกประเภทออกเป็น 5 อย่าง และเห็นว่ามนุษย์จะตอบสนองความต้องการทั้งหมดนี้อย่างมีลำดับชั้นความสำคัญของความต้องการ และความพึงพอใจในแต่ละเวลา ความต้องการทั้ง 5 ประการนี้ ได้แก่

1. ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) ได้แก่ อากาศ น้ำ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค รวมทั้งความต้องการทางเพศ ทั้งหมดนี้เป็นความต้องการที่คนเราทุกคนต้องหมกมุ่นอยู่กับการบำบัดให้ร่างกายอยู่รอดและสบายเสียก่อน
2. ความต้องการความมั่นคงทางจิตใจ และความปลอดภัยทางกาย (Safety Needs) เช่น ความต้องการทำงานในบริษัทที่มีกิจการรุ่งเรือง ไม่มีนโยบายให้คนงานออกจากงานเมื่อผลการดำเนินงานไม่ดี ต้องการงานที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพ
3. ความต้องการเข้าสังคมและความรัก (Belonging and Love Needs) เช่น อยากอยู่ในกลุ่มเพื่อน อยากอยู่ในแวดวงเพื่อนร่วมงานที่สามัคคีกัน อยากมีคนรัก
4. ความต้องการได้รับการยอมรับจากทั้งผู้อื่น และตนเอง (Esteem Needs) อยากจะทำอะไรอันจะนำมาซึ่งชื่อเสียง เกียรติยศ และตำแหน่ง
5. ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง (Self Actualization) หมายถึงความอยากที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ อยากพัฒนาความสามารถที่ตนเองมีอยู่ให้สูงขึ้นเป็นความต้องการที่จะทำเพื่อจะทำ ไม่มีความต้องการอะไรอื่นมาแอบแฝง

จากการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค (AQ) หมายถึงความสามารถบอกถึงความอดทน ความพากเพียร และความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบาก การได้รับการฝึกหัดเป็นการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ทำให้ทราบว่สิ่งใดที่ทำให้คนพบกับความสำเร็จ เป็นสิ่งวัดว่าคนแต่ละคนตอบสนองต่ออุปสรรคและปัญหาอย่างไรและเป็นครั้งแรกที่เราสามารถวัดสิ่งนี้ได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ ประการสุดท้ายความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค (AQ) มาจากพื้นฐานทางด้าน

วิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ และเป็นเครื่องมือพัฒนาว่าเราจะตอบสนองต่ออุปสรรคอย่างไร และผลของมันจะเพิ่มประสิทธิภาพให้กับทั้งด้านส่วนตัวและงานอาชีพ เราสามารถเรียนรู้และประยุกต์ใช้ทักษะนี้ทั้งแก่ตนเอง ผู้อื่นและองค์กรได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ

3.1. ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ความหมายของคำว่า Self Employment เป็นการประกอบอาชีพอิสระหรือการประกอบอาชีพส่วนตัวไว้ดังนี้

เจลีว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2529 : 8) ให้ความหมาย การประกอบอาชีพอิสระว่าผู้ที่ประกอบธุรกิจตามความพึงพอใจของตนเอง โดยจะทำคนเดียวหรือร่วมกันทำในครอบครัว เช่น ร้านอาหาร ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า ร้านขายสินค้า เป็นต้น

ยุพิน ประจวบเหมาะ (2531 : 8) ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระหมายถึง อาชีพส่วนตัวทั้งในภาคเศรษฐกิจที่เป็นระบบ (FORMAL SECTOR) และภาคเศรษฐกิจที่ไม่เป็นระบบ (INFORMAL SECTOR) เจ้าของกิจการจะเป็นผู้ประกอบการเองทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นรูปแบบของกำไร ไม่ใช่เงินเดือน

สุรเดช วิเศษสุการ (2530 : 10) ได้ให้ความหมาย การประกอบอาชีพส่วนตัวว่า งานที่ไม่รับจ้างไม่รับราชการ ไม่เป็นลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ แต่เป็นเจ้าของกิจการด้วยตนเอง ซึ่งอาจเริ่มจากร้านแผงลอยหาบเร่ แล้วขยายมาเช่าห้องแถว จนต่อไปอาจขยายเปิดสาขาเพิ่มขึ้นต่อไปอีก

ประดิษฐ์ ชาสสมบัติ และผาสก พงษ์ไพจิตร (2531 : 82) ได้ให้ความหมายของการประกอบอาชีพส่วนตัวหรือการประกอบอาชีพอิสระว่า หมายถึง การประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือของครัวเรือน หรือระหว่างหุ้นส่วนด้วยกันเพื่อมุ่งหวังรายได้และกำไร โดยผู้ประกอบการเป็นผู้ทำงานในกิจการของตนเอง

สมคิด รักษาทรัพย์ (2547 :14) ได้ศึกษาทฤษฎีบุคลิกภาพ ทำให้ทราบว่าบุคคลมีความแตกต่างกันตามลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น อาจเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สามารถสังเกตได้ เช่น รักความเป็นอิสระ ขยัน ชอบสนุกสนาน ร่าเริง มีความมั่นใจในตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ดี เป็นต้น พฤติกรรมภายในเช่น เจตคติต่ออาชีพ ความรักในอาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำพฤติกรรมต่าง ๆ นี้ไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาสายคหกรรมศาสตร์ ซึ่งผลจากการวัดทำให้สามารถเข้าใจลักษณะบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (FACTOR ANALYSIS) ของลักษณะนิสัย เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เอง ไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยบุคคลนั้นเป็นเจ้าของกิจการเอง ดำเนินธุรกิจด้วยการลงทุนในรูปของการผลิต การจำหน่ายหรือการให้บริการ เพื่อหวังกำไร และเสี่ยงต่อการล้มเหลว

3.2. ประเภทของอาชีพอิสระ

มีผู้สนใจศึกษาประเภทของอาชีพอิสระ และได้จัดแบ่งประเภทอาชีพอิสระตามเหตุผลและความจำเป็นที่แตกต่างกัน เช่น ทบวงมหาวิทยาลัย (2526 : 23) ได้จัดหมวดหมู่ของเยาวชนผู้ประกอบอาชีพอิสระไว้ 3 ประเภท คือ

1. ประเภทค้าขาย ได้แก่ ขายของชำ ขายข้าวแกง ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขายของเล่นสำหรับเด็ก ขายเครื่องเขียนแบบเรียน ขายผักผลไม้ ขายอุปกรณ์การเกษตร และขายเครื่องสำอาง
2. ประเภทบริการ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้างทั่วไป เสริมสวย รับซ่อมผ้า ขับรถส่งผู้โดยสาร

3. ประเภทเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำนา และทำสวน และเลี้ยงสัตว์

สัญญา จัดตานนท์ (2527 : 16) อธิบายว่า อาชีพอิสระหรืออาชีพส่วนตัว ถ้าจะแบ่งตามระดับความสามารถในการประกอบอาชีพแล้วอาจแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะ หรือความรู้ในระดับปริญญา หรืออนุปริญญา เช่น แพทย์ วิศวกร หนายความ ผู้ตรวจบัญชี และครู-อาจารย์ เป็นต้น
2. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับต่ำกว่าอนุปริญญา คือ ช่างต่าง ๆ เช่น ช่างตัดเสื้อ ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ เขียนแบบ ตัดผม เสริมสวย เย็บหนัง เป็นต้น
3. กลุ่มอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะ หรือวิชาชีพอย่างหนึ่งอย่างใด โดยเฉพาะ เช่น ผู้ประกอบอาชีพขายเครื่องชำ ขายข้าวแกง ขายหนังสือต่าง ๆ ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หาบแร่ แผลงลอย ขับรถแท็กซี่ ตลอดจนรับสินค้ามาขายเอง เป็นต้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 4) ได้จำแนกประเภทของการประกอบอาชีพอิสระได้ ดังนี้ คือ อาชีพด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม ด้านคหกรรม ด้านพาณิชยกรรม และด้านศิลปหัตถกรรม

เนื่องจากการประกอบอาชีพอิสระ เป็นอาชีพที่ผู้ประกอบการต้องดำเนินกิจการด้วยตนเอง เพราะเหตุผลและความจำเป็นที่แตกต่างกันหลายประการตามระดับความสามารถแต่ละบุคคล ดังนั้น ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระจึงควรมีคุณลักษณะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับอาชีพที่ตนตัดสินใจเลือก

3.3. คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระไว้ดังนี้ เฉลียว สุวรรณกิตติ (2530 : 7-16) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ ดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ มีลักษณะดังนี้
 - 1.1. มีความอดทนในการทำงานหนักได้
 - 1.2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.3. ในการประกอบกิจการใด ๆ มักจะตั้งเป้าหมายสูงและสามารถปฏิบัติได้
 - 1.4. เป็นผู้มีภาวะกระตือรือร้นอยู่เสมอ

- 1.5. ไม่เบื่อง่าย ไม่ชอบทิ้งอะไรกลางคันเมื่อพบอุปสรรค
- 1.6. มีหลักในการแก้ปัญหาอย่างไม่เสื่อมคลาย
- 1.7. รู้จักใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นให้เป็นประโยชน์
- 1.8. รู้จักใช้ความคิดแต่หนหลังเป็นบทเรียน
- 1.9. มีความคิดริเริ่ม และกล้ารับผิดชอบต่อการริเริ่มต่าง ๆ
- 1.10 เห็นคุณค่าของเงิน

สิ่งที่สำคัญที่เชื่อถือได้ว่าการประกอบอาชีพอิสระจะประสบผลสำเร็จควรมีความสามารถด้านเทคนิค ความคิดริเริ่ม บุคลิกภาพ ความเฉลียวฉลาดลักษณะเป็นผู้นำ ความกล้าหาญความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร สร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์ และมีความมั่นคงทางอารมณ์

จากหนังสือ Committee for Economic Development ของสหรัฐอเมริกา (दनัย เทียนพุด 2531 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Committee for Economic Development : n.d.) กล่าวว่าคุณลักษณะของธุรกิจขนาดย่อม หรือการประกอบอาชีพอิสระ มีดังนี้

1. การบริหารงานต้องเป็นอิสระไม่มีบริษัทอื่นมาควบคุม เจ้าของต้องเป็นผู้บริหารเอง
2. บุคคลคนเดียวหรือกลุ่มเล็ก ๆ เพียงกลุ่มเดียวหาทุนและเป็นผู้บริหารเอง
3. การดำเนินงานที่ดี พนักงานและเจ้าของที่ดี มักอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ตลาดหรือลูกค้าอาจอยู่นอกชุมชนนั้น

4. ธุรกิจต้องเป็นธุรกิจขนาดเล็กเมื่อเทียบกับธุรกิจขนาดใหญ่ที่สุดในประเภทเดียวกัน นอกจากนี้การประกอบกิจการค้าที่มีลักษณะเด่นในการประกอบอาชีพอิสระมีหลายประการ เช่น

1. ความซื่อสัตย์ในการประกอบการ ความซื่อสัตย์เป็นประการสำคัญเนื่องจากการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในรูปแบบของการกู้ยืมเงินทุน หรือการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจะต้องอาศัยความไว้วางใจกัน

2. ความขยันอดทนและประหยัด เป็นสิ่งจำเป็นมาก สำหรับผู้ประกอบการอาชีพอิสระแล้วจะต้อง รับผิดชอบในผลกำไรขาดทุนด้วยตนเอง ความขยัน อดทน และประหยัด จะทำให้สามารถขยายกิจการจากขนาดเล็กไปสู่กิจการขนาดใหญ่ได้

3. รู้จักตลาด หมายถึง รู้จักช่องทางในการค้าขายมีกำไร
คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ประกอบด้วย

1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการคิดอย่างวิเคราะห์เพื่อหาเหตุผล และรู้จักแก้ปัญหาได้
2. ความอดทน สู้งาน
3. ความพยายามสูง ขยัน ประหยัด และมีวินัย
4. ความละเอียด รอบคอบ เยือกเย็น ไม่โกรธง่าย
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
6. ซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ

ประเทิน มหาจันทร์ (ทิพวัน ถือคำ 2533 : 44 ; อ้างอิงมาจาก ประเทิน มหาจันทร์ 2529 : ไม่มีเลขหน้า) ได้สรุปลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระซึ่งประสบความสำเร็จไว้ ดังนี้

1. มีความกล้าเสี่ยง
2. มีการออมทรัพย์เพื่อการลงทุน
3. รอคอยผลประโยชน์ระยะยาวได้
4. กล้าได้กล้าเสีย
5. ยินดีรับความเปลี่ยนแปลง
6. มีระเบียบวินัยในการควบคุมตนเอง
7. มีความคิดริเริ่ม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 132) กล่าวถึง บัณฑิต 7 ชั้น ในการประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระ มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าความรู้ในงานอาชีพของตนเองอยู่เสมอ
2. สนองความต้องการของผู้บริโภค
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนางานอาชีพให้ดียิ่งขึ้น
4. โฆษณา และประชาสัมพันธ์งานให้กว้างขวางและแพร่หลายมากที่สุด
5. มีความตั้งใจ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน
6. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
7. กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ

ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระนั้นควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนทั่วไป
2. กล้าคิด กล้าทำ และกล้าเสี่ยงต่อการลงทุน
3. มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง
4. มีลักษณะเป็นผู้นำ
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
6. มีความเฉลียวฉลาด และมีไหวพริบดี

3.4. ปัจจัยที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ทำการศึกษาตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม ส่วนหนึ่งของโครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว พ.ศ. 2533 - 2534 (2532 :135) กล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญสำหรับการประกอบอาชีพอิสระ ประกอบด้วยปัจจัย 2 ประเภท ปัจจัยประเภทแรก คือ ตัวของบัณฑิตเองต้องมีคุณลักษณะดังนี้ มีความพร้อม มีความตั้งใจจริง และรักที่จะทำธุรกิจ จะต้องมีความคิดและอุปนิสัยใจคอที่กล้าเสี่ยง กล้าตัดสินใจ มีไหวพริบ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมีความรู้ ทักษะความสามารถและประสบการณ์ที่พอเพียงและต้องไม่มุ่งหวังความสำเร็จจนเกินไป โดยต้องเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาประสบการณ์ของตนเองไป

ในตัวและเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และเอาใจลูกค้าได้ดี ปัจจัยประเภทที่สองเป็นปัจจัยอื่น ๆ เช่น มีเงินทุน มีสถานที่ และอุปกรณ์ในการดำเนินการ ทักษะความชำนาญ และมีทำเลที่ตั้งที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุมชุม (2532 : 645-648) ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยปัจจัย 6 ประการสรุปได้ดังนี้

1. เจตคติที่ดี
2. ความเชื่อมั่นในวิชาชีพ
3. ความรู้และทักษะในด้านการจัดการและการตลาด
4. ข่าวดสารข้อมูลช่องทางการประกอบอาชีพ
5. เงินทุน
6. คุณสมบัติส่วนตัวที่พึงประสงค์

ปัจจัยในการประกอบอาชีพอิสระให้ประสบความสำเร็จนั้น มีปัจจัยที่สำคัญหลายประการดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอิสระของผู้ประกอบการ ได้แก่
 - 1.1. มีค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ
 - 1.2. มีใจรักงานด้านธุรกิจ
 - 1.3. มีความคิดริเริ่มด้วยตนเองและกล้ารับผิดชอบต่อการริเริ่มต่างๆ เหล่านั้น
 - 1.4. กล้าเสี่ยงอย่างมีเหตุผล
 - 1.5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.6. มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจการงาน
 - 1.7. มีความอดสาหะในการทำงาน
 - 1.8. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
 - 1.9. มีความยืดหยุ่นในสัญญาการทำงาน
 - 1.10. การคำนึงถึงคุณภาพ
 - 1.11. รู้จักใช้ทรัพยากรที่จำกัด รวมทั้งใช้เวลาว่างอย่างเป็นประโยชน์
 - 1.12. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
 - 1.13. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

2. สมรรถภาพที่จำเป็นในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งมีหลายด้าน ได้แก่

2.1. ด้านการผลิต ต้องมีความชำนาญในกระบวนการผลิตสินค้า หรือบริการที่มีคุณภาพ ความรู้ความสามารถในด้านนี้ อาจได้รับการศึกษาในสถาบันการศึกษา จากประสบการณ์ในการทำงานของกิจการในครอบครัว หรือจากการฝึกงานกับภาคเอกชน

2.2. ด้านการตลาด ต้องมีความรู้ความชำนาญในกระบวนการจำหน่ายผลผลิตหรือการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3. ด้านการจัดการ ต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดระบบงาน การวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมและการประเมินผล เพื่อให้กิจการบรรลุเป้าหมายทั้งในด้านผลกำไรที่ดี ด้านชื่อเสียงและความไว้วางใจจากลูกค้า

2.4. ความรู้ด้านอื่น ๆ ที่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระต้องทราบ ได้แก่ การโฆษณา การบัญชี กฎหมาย ภาษีอากร และการวิเคราะห์สภาวะเศรษฐกิจ

3. เงินทุน เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งของการประกอบอาชีพอิสระ ผู้ประกอบการจะต้องมีเงินทุนเพื่อเริ่มต้นกิจการ และเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการ เงินทุนที่ต้องใช้นี้มีจำนวนแตกต่างกันไปตามลักษณะและขนาดของอาชีพอิสระซึ่งแหล่งทุนนั้นสามารถหารายได้หลายแหล่งด้วยกัน เช่น จากครอบครัวของผู้ประกอบการ ญาติ ร่วมลงทุนกับเพื่อน และจากสถาบันการเงิน เป็นต้น

4. สถานที่ดำเนินธุรกิจ การพิจารณาสถานที่เพื่อดำเนินธุรกิจนั้นมีความสำคัญมาก เช่นเดียวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจจึงอยู่ที่ปัจจัยด้านสถานที่ด้วย ขนาดและสถานที่ตั้งของสถานที่ดำเนินธุรกิจมีความแตกต่างกันไป ตามประเภทของอาชีพอิสระ งานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา

4. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1. งานวิจัยในประเทศ

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542: 118-119) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านชีวประวัติของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 464 คนกับความสามารถด้านความฉลาดทางอารมณ์ 7 ด้าน การรู้จักอารมณ์ของตน การตระหนักรู้ภาวะอารมณ์ของผู้อื่น ความเอื้ออาทร วุฒิภาวะอารมณ์ การควบคุมอารมณ์ของตน การมีแรงจูงใจที่ดีและทักษะทางสังคม พบว่า

1. เพศหญิงโดยภาพรวมมีความสามารถด้านความเอื้ออาทร วุฒิภาวะทางอารมณ์และการควบคุมด้านอารมณ์ตนเองสูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านความเอื้ออาทร

2. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว มีผลต่อความสามารถทางความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเอื้ออาทร การตระหนักรู้ถึงภาวะอารมณ์ของผู้อื่น การรู้จักอารมณ์ของตนเอง การมีแรงจูงใจที่ดี

3. การปรึกษาหารือกับพี่น้องและครูอาจารย์ เมื่อเวลามีปัญหา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทักษะทางความฉลาดทางอารมณ์

4. สภาพความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความเอื้ออาทร การมีแรงจูงใจที่ดี การควบคุมอารมณ์ของตนเอง และทักษะทางสังคมของนักศึกษา

5. การประเมินตนว่าเป็นคนมุ่งความสำเร็จ ใฝ่สัมพันธ และมุ่งสุ่อำนาจ มีผลต่อความสามารถในด้านความเอื้ออาทร และการมีแรงจูงใจที่ดี

6. เมื่อพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้น อายุมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้าน ยกเว้นด้านความเอื้ออาทร (.194 ถึง .254) ที่ระดับ .01 อายุมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมของความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ .144 ณ ระดับนัยสำคัญ .01 ซึ่งถือว่าต่ำมาก

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พิจารณาได้จากเกรด มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ .01 กับคะแนนความฉลาดทางอารมณ์รวมเป็น .191 โดยที่เกรดมีความสัมพันธ์กับการมีแรงจูงใจที่ดีสูงสุดในบรรดาทั้ง 7 ด้าน มีค่าเท่ากับ .314

ฉัตรฤดี สุปลั่ง (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงผลของบุคลิกภาพและความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อคุณภาพการให้บริการตามการรับรู้ของหัวหน้างานของพนักงานส่วนหน้าของโรงแรมชั้นหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของโกลแมน กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 252 คน พบว่าพนักงานส่วนหน้าของโรงแรมชั้นหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครมีองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจูงใจตนเองสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการร่วมรับรู้ความรู้สึก ด้านการจัดระเบียบอารมณ์ตนเองและทักษะทางสังคม

เทิดศักดิ์ เดชคง (2542 : 59-60) ได้ศึกษาระดับ EQ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวนมากกว่า 200 คน วัด 3 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 เป็นการประเมินโดยให้เด็กทำเอง ส่วนที่ 3 เป็นการประเมินโดยครูประจำชั้น พบว่า เด็กห้องเก่งมี EQ เฉลี่ยต่ำกว่าเด็กห้องธรรมดา เด็กห้องเก่งมีแนวโน้มที่จะมองตนเองว่ามีความสามารถทางอารมณ์ (ความพึงพอใจ ความคิดแง่บวก ความรับผิดชอบ น้ำใจ เป็นต้น) และครูมีแนวโน้มที่จะให้คะแนนความสุขและการเป็นคนดีแก่เด็กห้องเก่งสูงกว่าเด็กห้องธรรมดาอย่างเห็นได้ชัด

เปรมใจ บุญประสพ (2545: 50) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบางกะปิสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเองสูงขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาณุ โคตรพิลา (2545:84) ได้ศึกษาผลการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นสูงขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกการวิเคราะห์ติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชวนจิต ธุระทอง (2544:80) ได้ศึกษาเชาวน์ปัญญา เชาวน์อารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าแผนกขายในธุรกิจสรรพสินค้า ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า หัวหน้าแผนกขายมีระดับเชาวน์ปัญญาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 60 คือ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และมีค่ามัธยฐานเลขคณิตของ

ระดับเชาวน์อารมณ์อยู่ในระดับที่สูงทุกองค์ประกอบตามแนวคิดของโกลแมน (1999) โดยมีองค์ประกอบด้านการสร้างแรงจูงใจสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านการกำกับควบคุมตนเอง ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านทักษะทางสังคมและด้านการร่วมรับรู้ความรู้สึก

อรนุช สุธีสังข์ (2542:4-5) ศึกษาผลของเพศ รายได้ของครอบครัว การศึกษาของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยการตัดสินใจเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้สูง มีคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงที่สุด และสูงกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนที่บิดามีการศึกษาสูง มีคะแนนเฉลี่ยการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงที่สุด และสูงกว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาสูง มีคะแนนเฉลี่ยการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงที่สุด และสูงกว่านักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีคะแนนเฉลี่ยการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงที่สุดกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบให้ความคุ้มครอง และแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในการศึกษาปฏิสัมพันธ์

ปรีดา เปี่ยมวารี (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัวกับประสิทธิภาพการทำงานของ พนักงาน บริษัท ไทยเรยอน จำกัด (มหาชน) จำนวน 254 คน ผลการศึกษารายงานว่า สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี ประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี และจากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทไทยเรยอน จำกัด (มหาชน) ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน บริษัท ไทยเรยอน จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกัน สัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พิชยา ประสพบุญมีชัย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับอารมณ์และสร้างเกณฑ์ปกติระดับอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนวัยรุ่นเพศชาย และเพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,640 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนวัยรุ่น และแบบสำรวจระดับอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย มัธยฐาน ฐานนิยม ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน และคะแนนที่ปกติ ผลการวิเคราะห์ลักษณะอารมณ์นักเรียนชาย-หญิงในกรุงเทพฯ อยู่ในระดับปานกลาง

มณฑาทิพย์ แคนยุกต์ (2547 : 34) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญา เชาวน์อารมณ์ กับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้นิยามความหมายของเชาวน์อารมณ์พอสรุปได้ว่า เชาวน์อารมณ์หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ตระหนักรู้ความคิด

ความรู้สึก และอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ และแรงกระตุ้นภายใน ตลอดจนความสามารถรอคอยการตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม ถูกกาลเทศะ สามารถให้กำลังใจตนเอง ในการที่จะเผชิญข้อขัดแย้งต่างๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จัก จัดความเครียดที่จะขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันมีค่าของเราได้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำ หรือผู้ตามได้อย่างมีความสุข จนประสบความสำเร็จในการเรียน (Study Success) ความสำเร็จในอาชีพ (Career Success) ตลอดจนประสบความสำเร็จในชีวิต (Life Success)

อนันต์ นวลใหม่ (2549 : 12,29) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยได้สรุปความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง มีความสามารถในการบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม มีแรงจูงใจในตนเองจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งสามารถรับรู้เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นและตอบสนองความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม มีทักษะทางสังคมในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต นอกจากนี้ยังได้ศึกษาค้นคว้าสรุปความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ว่าหมายถึงความสามารถในการอดทน ความพากเพียรและความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบาก การได้รับการฝึกหัดเป็นการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ ทำให้ทราบว่า สิ่งใดที่ทำให้คนพบกับความสำเร็จ เป็นสิ่งวัดว่าคนแต่ละคนตอบสนองต่ออุปสรรคและปัญหาอย่างไร เป็นครั้งแรกที่เราสามารถวัดสิ่งนี้ได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้

พนารัตน์ จรูญวิรุฬห์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญา กับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค และเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคาทอลิก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ คาโนนิคอล ระหว่างเชาวน์ปัญญา กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และเชาวน์อารมณ์ และศึกษาคำนำหน้ความสำคัญของเชาวน์ปัญญา ที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และเชาวน์อารมณ์ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนคาทอลิก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 483 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบวัดเชาวน์ปัญญาด้าน คือ เชาวน์ปัญญาด้านภาษา ด้านจำนวน ด้านเหตุผล และด้านมิติสัมพันธ์ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.711 ,0.794 ,0.719 และ 0.806 ตามลำดับแบบสอบถามวัดความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคและเชาวน์อารมณ์ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.882 และ 0.928 ตามลำดับ

4.2. งานวิจัยต่างประเทศ

โรโต (ญาดา หลาวเพชร. 2544 : 49 ; อ้างอิงจาก Roto.1996) ได้ศึกษาผลของเพศ เกรดเฉลี่ยกับเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ (Emotional Intelligence Inventory) โดยวิเคราะห์ องค์ประกอบเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ซึ่งแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบใหญ่ คือ ความกรุณา สงสาร ความตระหนักรู้ในตนเอง ความสามารถในการปรับตัว ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงมีความกรุณา สงสาร ความตระหนักรู้ในตนเองสูงกว่าเพศชาย แต่สามารถด้านการปรับตัวเพศหญิงกับเพศชาย ไม่แตกต่างกันส่วนเกรดเฉลี่ย พบว่า เกรดเฉลี่ยต่างกันเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ ไม่แตกต่างกัน

จอห์นสัน (ญาดา หลาวเพชร. 2544 : 49 : อ้างอิงจาก Johnson.1997) ได้ศึกษา ความสามารถในการรับรู้สถานการณ์ต่อผลกระทบและการควบคุมอารมณ์ของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนหญิงอายุ 16-17 ปี โดยฝึกทักษะการปรับเปลี่ยนทางอารมณ์ในการควบคุมตนเอง พบว่า วัยรุ่นจะมีการปรับเปลี่ยนการรับรู้ทางอารมณ์หรือมีความสามารถในการเรียนรู้ที่จะรับ สถานการณ์ในการฝึกอยู่เสมอ

สเติร์น (ญาดา หลาวเพชร. 2544 : 49 ; อ้างอิงจาก Stein .1997) ได้ศึกษาลักษณะ ความแตกต่างระหว่างเพศกับเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 4,500 คน เป็น หญิง 3,000 คน เป็นชาวแคนาดาและอเมริกัน โดยใช้แบบวัดบาร์ออน (Bar-on : EQ-I) ผลการศึกษา พบว่า เพศหญิงมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความรับผิดชอบต่อสังคม ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ การเอาใจเขามาใส่ใจเราสูงกว่าเพศชาย ส่วนเพศชายมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ อดทนต่อความเครียด การนับถือตนเองสูงกว่าเพศหญิง

บาร์ออน (Golman.1998 : 318 ; citng Bar-on.1997) ได้วิเคราะห์เชาวน์ปัญญาทาง อารมณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นชายและหญิงในประเทศ ไนจีเรีย ศรีลังกา เยอรมัน อิสราเอล และ อเมริกา จำนวน 1,500 คน ผลการศึกษาพบว่า ชายและหญิงมีเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์แตกต่างกัน ผู้หญิงมีการตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น สูงกว่าผู้ชาย ส่วนผู้ชายมีความเชื่อมั่นในตนเอง การมองโลกในแง่ดี การปรับตัวและการจัดการกับ ความเครียดสูงกว่าผู้หญิง

แซนดา เมเยอร์ ดินาเทล (Sanda Mayer, DiNatale.2000.www.umi.com.) ได้ศึกษา อิทธิพลของหลักสูตรการเรียนรู้อารมณ์ที่มีผลต่อเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น กลุ่ม ตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่น เครื่องมือที่ใช้เป็นวัดเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ของ เมเยอร์และชาโลเวย์โดย ทำการฝึกเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ 7 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า เชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ทาง อารมณ์ของเด็กหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

ฟินและรอก (อรนุช ชูรังษ.2542 : 44 ; อ้างอิงจาก Finn and Rock.1996) ได้ศึกษาเด็ก อเมริกันผิวดำ และเด็กเชื้อสายอเมริกันผิวดำ และเด็กเชื้อสายอเมริกันกลางพบว่าเด็กที่เรียนสำเร็จ และมีผลการเรียนดี มักจะมีพฤติกรรมที่สนิทสนมใกล้ชิดกับบิดามารดาของตน (engagement behavuers) นอกจากนี้เขายังพบว่าเด็กจะมีลักษณะให้ความร่วมมือกับกฎเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งขึ้น

มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ส่วนใหญ่จะอยู่กับบิดามารดาของตนเอง ครอบครัวมีฐานะปานกลาง
ค่อนข้างดี บิดามารดามีความคาดหวังในการศึกษาของบุตรค่อนข้างสูง นักวิจัยได้ให้ความสำคัญ
กับพฤติกรรมการใกล้ชิดสนิทสนมกับลูกของบิดามารดามากกว่า เพราะมีผลโดยตรงต่อการที่เด็ก
ใส่ใจในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งถ้าพ่อแม่อยากให้ลูกมีนิสัย ใฝ่เรียนก็อาจเสริมสร้างให้เกิดขึ้นได้ไม่
ยาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบชาวอเมริกัน ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวนทั้งสิ้น 644 คน

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชี และสาขางานการขาย ชั้น ปวช.ปีที่ 2 และปวช.ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 รวมทั้งสิ้น 364 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สาขางาน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง				รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
	ปวช.2		ปวช.3		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	22	41	18	49	130
สาขางานการบัญชี	7	51	3	52	113
สาขางานการขาย	24	38	17	42	121
รวม	53	130	38	143	364

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เชาว์น อารมณฺ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระที่ผู้วิจัย ได้นำเครื่องมือของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543) อนันต์ นวลใหม่(2549) และ พนารัตน์ จุญญวิรุฬห์(2549:131-143) มาปรับปรุงพัฒนาและสร้างขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับตัวแปร อิสระของงานวิจัยครั้งนี้โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้น ภาาษางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามให้ประเมินตนเองแบบมาตราประเมินค่า(Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ฉบับดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามพฤติกรรมที่ปฏิบัติเกี่ยวกับเชาว์นอารมณฺ์ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมที่ปฏิบัติเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมที่ปฏิบัติเกี่ยวกับเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ปี การศึกษา 2550 มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 23 ข้อ

หลักเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนน มีดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง เป็นความจริงมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง เป็นความจริงมาก
- คะแนน 3 หมายถึง เป็นความจริงปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง เป็นความจริงน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง เป็นความจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแปลคะแนนแบบช่วงเท่า โดยมีช่วงของการแปล ความหมายดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.20 – 5.00 หมายถึง มีเชาว์นอารมณฺ์ มีความสามารถในการเผชิญปัญหา ฟันผาอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 3.40 – 4.19 หมายถึง มีเชาวน์อารมณ์ มีความสามารถในการเผชิญปัญหา
 ฝ่าอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.60 – 3.39 หมายถึง มีเชาวน์อารมณ์ มีความสามารถในการเผชิญปัญหา
 ฝ่าอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.80 – 2.59 หมายถึง มีเชาวน์อารมณ์ มีความสามารถในการเผชิญปัญหา
 ฝ่าอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.79 หมายถึง มีเชาวน์อารมณ์ มีความสามารถในการเผชิญปัญหา
 ฝ่าอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับต่ำ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ฉบับที่ 1 พฤติกรรมที่ปฏิบัติเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์

ข้อ	ข้อความเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์	ระดับการปฏิบัติเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเอง					
00	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ					
000	เมื่อถูกขัดใจฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้					
0000	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ					
00000	เมื่อถูกบังคับให้ทำสิ่งที่ไม่ชอบฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้					

ฉบับที่ 2 พฤติกรรมที่ปฏิบัติเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญปัญหา พันฝ่าอุปสรรค

ข้อ	ข้อความเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญปัญหา พันฝ่าอุปสรรค	ระดับการปฏิบัติเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	เมื่อฉันทำงานผิดพลาดล้มเหลวฉันสามารถหาวิธีแก้ไขได้ทันที					
00	เมื่อเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนฉันมีวิธีแก้ไขและสร้างกำลังใจให้ตนเองเสมอ					
000	เมื่อเพื่อนมีปฏิกิริยาต่อต้าน ฉันสามารถรับได้และหาวิธีแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น					
0000	เมื่อผลงานของฉันไม่ได้รับการคัดเลือกฉันจะปรับปรุงฝีมือตนเองเพื่อครั้งต่อไปจะได้รับคัดเลือกบ้าง					
00000	เมื่อฉันทำงานชิ้นสำคัญผิดพลาดฉันจะอดทนและใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการแก้ไขข้อผิดพลาดจนสำเร็จ					

ฉบับที่ 3 พฤติกรรมที่ปฏิบัติเกี่ยวกับเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ

ข้อ	ข้อความเกี่ยวกับเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ	ระดับการปฏิบัติเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	เมื่อจบการศึกษาฉันจะประกอบอาชีพอิสระ					
00	ฉันชอบค้าขายจากผลผลิตที่ฉันได้ทำขึ้น					
000	ฉันให้ความสำคัญและพิถีพิถันในขั้นตอนการผลิตสินค้าเพื่อที่จะทำให้สินค้ามีคุณภาพมากที่สุด					
0000	ฉันตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองโดยดูจากความถนัด					
00000	ฉันชอบทดลองทำชิ้นงานใหม่ๆด้วยตนเอง					

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะ รูปแบบ และวิธีการเขียนแบบสอบถามจากตำรา, เอกสาร และงานวิจัย แนวคิดทฤษฎีผลงานการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา
2. ศึกษาและรวบรวมข้อคำถามในแบบสอบถามจากผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระและตัวแปรตามนำมาคัดเลือกปรับปรุงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. นำข้อคำถามที่ได้ปรับปรุงแล้วจำนวน 75 ข้อ เป็นข้อคำถามฉบับที่ 1 เซวน์อารมณ์ 25 ข้อ ฉบับที่ 2 ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค 25 ข้อ และฉบับที่ 3 เจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ 25 ข้อ ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไปตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพี ลิ้มไทย, ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช, อาจารย์กิตติศักดิ์ นิวัฒน์, อาจารย์สุรางค์ ประเทศ และอาจารย์ สุณีย์ เงินยวง คัดเลือกตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขความเหมาะสมของข้อความ
4. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้แก้ไขแล้ว ไปหาดัชนีความสอดคล้อง(IOC) เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนี IOC มีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.58 - 1.00 คัดเลือกข้อคำถามได้จำนวน 70 ข้อ
5. นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชี และสาขางานการขาย ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จำนวน 60 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบัค(Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.75, 0.88 และ 0.86 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าสูงเพียงพอที่จะใช้ในการวิจัยได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี
- 3.2 ขออนุญาตจากครูผู้สอนนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 เพื่อขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างวันที่ 1 - 30 สิงหาคม 2550 โดยผู้ทำการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
- 3.3 รวบรวมแบบสอบถามทั้งสิ้น 364 ฉบับมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นนำข้อมูลของแบบสอบถาม ไปคำนวณหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10.0 ดังนี้

- 4.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ มาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์
- 4.2 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าความถี่ ร้อยละ
- 4.3 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผา อุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของกลุ่มตัวอย่างโดยการหาค่าเฉลี่ย(Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 4.4 การทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญ ปัญหาฟันผาอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนที่มี เพศ ระดับชั้น สาขางาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตามหลายตัว แบบทางเดียว (four-way MANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' Method

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.1.1 ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ

วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

5.1.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

วิเคราะห์การศึกษาเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผา อุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนพณิชยการเพชรบุรี ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.2548: 16)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อ
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

5.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าความแปรปรวน ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนันต์พงษ์.2548:17)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

5.2 สถิติวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจรายข้อใช้สูตร IOC (Item-Operational Definition Congruence Index) ใช้ค่าตั้งแต่ 0.50 ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนันต์พงษ์. 2548:1)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามรายข้อ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.3 หาค่าอำนาจจำแนก

วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของคะแนนของข้อคำถามกับคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า r ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนันต์พงษ์.2548:4)

$$r_{\text{Item - Total}} = \frac{n\sum IT - \sum I \sum T}{\sqrt{(n\sum I^2 - (\sum I)^2)(n\sum T^2 - (\sum T)^2)}}$$

เมื่อ	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
	I	แทน	คะแนนของข้อคำถาม หรือ ITEM
	T	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อหรือ Total

5.4 หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach – Coefficient – Alpha) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.2548: 15)

$$r_{tt} \text{ หรือ } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} หรือ α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด (แบบสอบถาม)
K	แทน	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

หาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด(Standard Error of Measurement)
(บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.2548: 14)

$$SE_M = S_x \sqrt{1 - r_{tt}}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนรวมทั้งฉบับ
	SE_M	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนรวมทั้งฉบับ
	S_x	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

5.5 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5.5.1 เปรียบเทียบเปรียบเทียบชาวอเมริกัน ความสามารถในการเผชิญปัญหา
 พันฝ่าอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนของระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีที่มีเพศต่างกัน มีระดับชั้นต่างกัน มีสาขางานต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนรู้ต่างกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (MANOVA) จากสูตร
 (Steven,Jame.2002: 212-216)

$$F = \frac{1 - \Lambda^{1/s}}{\Lambda^{1/s}} \cdot \left(\frac{ms - p(k-1)/2 + 1}{p(k-1)} \right)$$

โดยที่

$$\Lambda = \frac{|W|}{|T|} \quad \Lambda = \frac{|W|}{|T|}$$

$$m = N - 1 - (p+k)/2$$

$$s = \sqrt{\frac{p^2(k-1)^2 - 4}{p^2 + (k-1)^2 - 5}}$$

เมื่อ F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F-Distribution
N	แทน	จำนวนคน
k	แทน	จำนวนกลุ่ม
p	แทน	จำนวนตัวแปร
W	แทน	determinant ของเมตริกซ์ของผลรวมของกำลังสองและ ผลรวมของผลคูณภายใน
T	แทน	determinant ของเมตริกซ์ของผลรวมของกำลังสองและ ผลรวมของผลคูณทั้งหมด

5.5.2 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ทดสอบความแตกต่าง
ของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheff's Method) โดยใช้สูตร
(ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 248 ; อ้างอิงจาก Byrkit 2 ed. : 1975 : 276 - 277)

$$CV = \sqrt{(k - 1) (F) (MS_{\text{Within}}) (2 / n)}$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง (critical value)
	MS _{within}	แทน	ค่า Mean square within group ที่คำนวณไว้แล้วในการ วิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหา
ฟันผาอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียน
พณิชยการเพชรบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูลและ การแปลผล
ตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย(Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
P	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ F
Wilks' Λ	แทน	ค่าสถิติทดสอบ แลมปีต้า (Λ) ของวิลคส์ (Wilks)
MD	แทน	ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Mean Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
EQ	แทน	เชาวน์อารมณ์
AQ	แทน	ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค
ATT	แทน	เจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ
Gender	แทน	เพศ
Class	แทน	ระดับชั้น
Program	แทน	สาขางานที่ศึกษา
Gpa	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
Gpa 1	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
Gpa 2	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง
Gpa 3	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ
3. การเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีที่มีเพศ ระดับชั้น สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้นำเสนอจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	92	25.3
1.2 หญิง	272	74.7
รวม	364	100.0
2. ระดับชั้น		
2.1 ปวช.2	183	50.3
2.2 ปวช.3	181	49.7
รวม	364	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
3. สาขางาน		
3.1 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	130	35.7
3.2 สาขางานการบัญชี	113	31.1
3.3 สาขางานการขาย	121	33.2
รวม	364	100.0
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
4.1 เกรดเฉลี่ย 1.00 – 1.90 (ต่ำ)	40	11.1
4.2 เกรดเฉลี่ย 2.00 – 2.90 (ปานกลาง)	220	60.4
4.3 เกรดเฉลี่ย 3.00 – 4.00 (สูง)	104	28.6
รวม	364	100.0

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 364 คน มีลักษณะดังนี้

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 74.7 นักเรียนชายจำนวน 92 คนคิดเป็นร้อยละ 25.3 นักเรียนแต่ละชั้นปีมีจำนวนพอๆ กันกำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 นักเรียนชั้นปีที่ 3 มีจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 นักเรียนแต่ละสาขางานมีจำนวนพอๆ กัน โดยสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำนวน 130 คนคิดเป็นร้อยละ 35.7 สาขางานการขายจำนวน 121 คนคิดเป็นร้อยละ 33.2 และสาขางานการบัญชีจำนวน 113 คนคิดเป็นร้อยละ 31.1 นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 220 คนคิดเป็นร้อยละ 60.4 ระดับสูงจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 และระดับต่ำ 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

2.การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหา
 ฝันฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สาขางาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ระดับผลการเรียน						
		Gpa1		Gpa2		Gpa3		
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
EQ	ชาย	ปี2 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	3.29	.36	3.31	.31	3.39	.33

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปรตาม			ระดับผลการเรียน						
ตัวแปรอิสระ			Gpa1		Gpa2		Gpa3		
			$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ATT	ชาย	ปี2	คอมพิวเตอรืธุรกิจ	3.56	.58	3.44	.45	3.25	.51
			การบัญชี	-	-	3.52	.34	3.78	.74
			การขาย	3.10	.44	4.00	.26	3.85	.44
		ปี3	คอมพิวเตอรืธุรกิจ	3.51	.21	3.42	.39	3.30	.33
			การบัญชี	3.33	.46	3.74	0	3.46	.40
			การขาย	3.26	.34	3.35	.70	3.40	.63
	หญิง	ปี2	คอมพิวเตอรืธุรกิจ	3.46	.46	3.44	.45	3.54	.43
			การบัญชี	3.56	0	3.56	.31	3.55	.46
			การขาย	3.67	.55	3.58	.45	3.81	.52
		ปี3	คอมพิวเตอรืธุรกิจ	3.35	0	3.60	.55	3.55	.57
			การบัญชี	3.65	0	3.90	.53	3.75	.35
			การขาย	3.66	.35	3.70	.45	3.57	.64

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า

ค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนเพศชาย ชั้นปีที่ 2 สาขางานคอมพิวเตอรืธุรกิจ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.39 สำหรับสาขางานการบัญชี และสาขางานการขาย ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.40 และ 3.59 ตามลำดับ ในชั้นปีที่ 3 สาขางานคอมพิวเตอรืธุรกิจ และสาขางานการบัญชี ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.60 และ 3.72 ตามลำดับ สำหรับสาขางานการขาย ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.43

ค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนเพศหญิง ชั้นปีที่ 2 สาขางานคอมพิวเตอรืธุรกิจ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.58 สาขางานการบัญชี ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.43 และสาขางานการขาย ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.47 ชั้นปีที่ 3 สาขางานคอมพิวเตอรืธุรกิจ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.48 สาขางานการบัญชี ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.70 และสาขางานการขาย ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.52

คอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชีและสาขางานการขาย ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระสูงสุดเท่ากับ 3.60, 3.90 และ 3.70 ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนของระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียน พณิชยการเพชรบุรีที่มีเพศ ระดับชั้น สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

การเปรียบเทียบ เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนที่มี เพศ ระดับชั้น สาขางาน และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสี่ทาง (four-way MANOVA) ซึ่งถ้าผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติแล้วจะทดสอบผลระหว่างกลุ่ม (Test of Between –Subjects Effects) ของตัวแปรตามแต่ละตัว และทดสอบภายหลังด้วยวิธีการของ Scheffe มีรายละเอียดการวิเคราะห์ ข้อมูล ดังปรากฏในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ

แหล่งความแปรปรวน	Wilks' Lambda	F	df	p
Gender	.993	.759	3	.518
Class	.995	.542	3	.654
Program	.956	2.462*	6	.023
GPA	.979	1.156	6	.328
Gender*Class	.989	1.190	3	.313
Gender*Program	.995	.248	6	.960
Class*GPA	.991	.487	6	.818
Gender*Program* GPA	.949	1.150	15	.306
Class*Program* GPA	.964	.677	18	.837
Gender*Class*Program* GPA	.945	.892	21	.603

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า

ผลการทดสอบของตัวแปร เพศ ระดับชั้น และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ค่า Wilks' Lambda เท่ากับ .993 .995 .979 และมีค่าสถิติเอฟ เท่ากับ .759 .542 1.156 ตามลำดับ ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์แสดงว่า เพศ ระดับชั้น และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ต่างกันจะมี เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และ เจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ โดยภาพรวมนั้นไม่แตกต่างกัน สำหรับผลการทดสอบ สาขางาน ได้ค่า Wilks'

Lambda เท่ากับ .956 และมีค่าสถิติเอฟ เท่ากับ 2.462 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น แสดงว่าสาขางานต่างกันจะมี เชาวน์อารมณ์ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค และ เจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ โดยภาพรวมนั้นแตกต่างกัน

ผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับระดับชั้น เพศกับสาขางาน ระดับชั้นกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศกับสาขางานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นกับสาขางานกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศกับระดับชั้นกับสาขางานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ค่า Wilks' Lambda เท่ากับ .989 .995 .991 .949 .964 .945 และมีค่าสถิติเอฟ เท่ากับ 1.190 .248 .487 1.150 .677 .892 ตามลำดับ ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับ ระดับชั้น เพศกับสาขางาน ระดับชั้นกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศกับระดับชั้นกับสาขางานกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นกับสาขางานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศกับระดับชั้นกับ สาขางานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อ เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุ อุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น จึงตรวจสอบต่อไปว่านักเรียนที่มี สาขางาน ต่างกันนั้นมีความ แตกต่างกันในตัวแปรตามตัวใด จึงทดสอบผลระหว่างกลุ่ม (Test of Between –Subjects Effects) ของ เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค และ เจตคติมุ่งประกอบอาชีพ อิสระ ทีละตัว ซึ่งปรากฏผลตามตารางที่ 5

ตาราง 5 การทดสอบผลระหว่างกลุ่ม (Test of Between –Subjects Effects)

แหล่งความ แปรปรวน	ตัวแปรตาม	SS	df	MS	F
Program	EQ	.022	2	.011	.090
	AQ	1.346	2	.673	3.164*
	ATT	.637	2	.318	1.455
ความคลาดเคลื่อน	EQ	40.185	330	.122	
	AQ	70.189	330	.213	
	ATT	72.215	330	.219	
ทั้งหมด	EQ	4335.339	364		
	AQ	4606.541	364		
	ATT	4734.276	364		

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า นักเรียนที่เรียนต่างสาขางานกันมีความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีสถิติเอฟเท่ากับ 3.164 ส่วนเชาวน์อารมณ์และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

แสดงว่า สาขางานของนักเรียนจะมีความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ส่วนชาวน์อารมณ์และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระไม่พบความแตกต่าง

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 5 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคเป็นรายคู่ เพื่อทดสอบว่า สาขางาน ของนักเรียนคู่ใดบ้างที่มีความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคแตกต่างกันด้วยวิธีการของ Scheffe ซึ่งปรากฏดังตารางที่ 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคจำแนกตาม สาขางาน

ตัวแปร	สาขางาน	สาขางาน	MD	SE	p
AQ	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	การบัญชี	.1599*	5.932	.027
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	การขาย	.1570*	5.826	.028
	การบัญชี	การขาย	2.929	6.033	.999

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า นักเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจมีความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคแตกต่างจาก สาขางานการบัญชี และสาขางานการขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาขางานการบัญชีกับสาขางานการขายไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคของนักเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์แตกต่างจากสาขางานการบัญชีและสาขางานการขาย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง นักเรียนชั้นปวช. 2 กับชั้นปวช. 3 นักเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชี สาขางานการขาย รวมทั้งนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวนทั้งสิ้น 644 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี ประกอบด้วย นักเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 130 คน สาขางานการบัญชี จำนวน 113 คนและสาขางานการขายจำนวน 121 คนรวมทั้งสิ้น 364 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระจำนวน 3 ฉบับ การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนโดยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี หลังจากได้รับหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยแล้วจึงทำหนังสือขออนุญาตผู้บริหารของโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันในระหว่างเดือนสิงหาคม 2550 โดยเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างและนำแบบสอบถามไปดำเนินการตามเวลาที่กำหนด แบบสอบถามที่ได้รับคืนมานำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ และเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่มี เพศ ระดับชั้น สาขางาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุนามแบบสี่ทาง (four-way MANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงจำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 74.7 นักเรียนชาย จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 นักเรียนแต่ละชั้นปีมีจำนวนพอกัน คือระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 ชั้นปีที่ 3 มีจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 นักเรียนแต่ละสาขางานมีจำนวนพอกัน โดยสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 สาขางานการขายจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 และสาขางานการบัญชีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 นักเรียนส่วนใหญ่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 ระดับสูงจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 และระดับต่ำ 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 มีค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ เท่ากับ 3.42, 3.53 และ 3.57 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบ เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรคและเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนที่มี เพศ ระดับชั้น สาขางาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสี่ทาง (four-way MANOVA) การทดสอบของตัวแปร เพศ ระดับชั้น และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ค่า Wilks' Lambda เท่ากับ .993, .995 และ .979 ตามลำดับ มีค่าสถิติเอฟ เท่ากับ .723, .542 และ 1.156 ตามลำดับ ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า เพศ ชั้นปี และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกันจะมี เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และ เจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ โดยภาพรวม นั้นไม่แตกต่างกัน แต่ในการทดสอบ สาขางาน ได้ค่า Wilks' Lambda เท่ากับ .956 มีค่าสถิติเอฟ เท่ากับ 2.462 ซึ่งแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือสาขาที่ต่างกันจะมี เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน ผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับสาขางาน ระดับชั้นกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้น สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ ระดับชั้น สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ค่า Wilks' Lambda เท่ากับ .995, .991, .949, .964 และ .945 ตามลำดับ มีค่าสถิติเอฟ เท่ากับ .248, .487, 1.150, .677 และ .892 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับสาขางาน ระดับชั้นกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้น สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ ระดับชั้น สาขางานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มีต่อ เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และ เจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ

นักเรียนที่เรียนต่างสาขางานกันมีความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีสถิติเอฟเท่ากับ 3.164 ส่วนเชาวน์อารมณ์และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่า สาขางานของนักเรียนจะมี

ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรค แตกต่างกัน อย่างน้อย 1 คู่ ส่วนเขาว์อารมณ์และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระไม่พบความแตกต่าง

นักเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจมีความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคแตกต่างจาก สาขางานการบัญชี และสาขางานการขาย ส่วนสาขางานการบัญชีกับสาขางานการขายไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคของนักเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจแตกต่างจากสาขางานการบัญชีและสาขางานการขาย

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีเพศชายและหญิงมีคะแนนเขาว์อารมณ์เฉลี่ย 3.37 และ 3.45 ตามลำดับ นักเรียนที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเขาว์อารมณ์เฉลี่ย 3.47 และ 3.44 ตามลำดับ นักเรียนสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชี และสาขางานการขายมีคะแนนเขาว์อารมณ์เฉลี่ย 3.42 3.47 และ 3.42 ตามลำดับ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง และสูง มีคะแนนเขาว์อารมณ์เฉลี่ย 3.34 3.43 และ 3.46 ตามลำดับ นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคเฉลี่ย 3.46 และ 3.55 ตามลำดับ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 และปีที่ 3 มีคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคเฉลี่ย 3.51 และ 3.54 ตามลำดับ นักเรียนที่เรียนอยู่ในสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชี และสาขางานการขายมีคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคเฉลี่ย 3.42 3.58 และ 3.58 ตามลำดับ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง และสูง มีคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคเฉลี่ย 3.43 3.53 และ 3.55 ตามลำดับ เพศชายและเพศหญิงมีคะแนนเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระเฉลี่ย 3.47 และ 3.61 ตามลำดับ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 มีคะแนนเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระเฉลี่ย 3.54 และ 3.61 ตามลำดับ นักเรียนที่เรียนในสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชี และสาขางานการขายมีคะแนนเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระเฉลี่ย 3.49 3.66 และ 3.59 ตามลำดับ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง และสูง มีคะแนนเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระเฉลี่ย 3.44 3.58 และ 3.60 ตามลำดับ จากงานวิจัยนี้ นักเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานการบัญชี และสาขางานการขาย มีความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผาอุปสรรคของนักเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจแตกต่างจากสาขางานการบัญชีและสาขางานการขาย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีเชาวน์อารมณ์อยู่ในระดับสูง ประกอบด้วย นักเรียนเพศหญิง นักเรียนชั้นปีที่ 3 นักเรียนสาขางานการบัญชี และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ความสามารถในการแก้ปัญหาฟันฝ่าอุปสรรคมีผลการวิจัยว่ามีสูงใน นักเรียนหญิง ชั้นปีที่ 3 สาขางานการขายและสาขางานการบัญชี และในนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเฉลี่ย 3.55 ในส่วนของเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระมีสูงในนักเรียนเพศหญิง ชั้นปีที่ 2 สาขางานการบัญชี และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีข้อสังเกตว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูงมีเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรคผลการ และมีเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับสูง จึงประมวลได้ว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีที่มีผลการเรียนดี มีคุณลักษณะพึงประสงค์ทั้ง 3 ประการข้างต้นในระดับสูงกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลางและระดับต่ำตามลำดับ

ดังนั้นถ้าทางโรงเรียนต้องการให้เกิดผลดีในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ปานกลาง และในระดับต่ำ ทางโรงเรียนควรได้พิจารณาหากิจกรรมเสริมในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรคและมีเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ อยู่ในระดับสูงต่อไปในเพศ ชั้นปี สาขางาน และทุกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อไป

2. การเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระมีผลการวิจัยว่า สาขางานการบัญชีมีสูงกว่าสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจเพียงคู่เดียว นอกนั้นไม่พบในตัวแปรอิสระอื่น ดังนั้นจะเห็นได้ว่านักเรียนที่เรียนในสาขาการเรียนที่ต้องมีความละเอียดรอบคอบ จะมีองค์ประกอบของการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหาการเผชิญปัญหา การสู้ปัญหา การขจัดความขัดแย้งทางความรู้สึก การประนีประนอมที่ดี ทางโรงเรียนควรได้หา กิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิด เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรคผลการ และมีเจตคติมุ่งประกอบอาชีพที่ดี โดยการส่งเสริมให้นักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนได้เกิดความตระหนักในพื้นฐานของมนุษย์ที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ในการเรียนการสอนให้เกิดคุณลักษณะทั้ง 3 ประการ

2. ควรมีการจำแนกอุปสรรคของการเกิดเชาว์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหา
พื้นฝ่าอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร เพื่อจะได้แยก
ประเด็นปัญหาให้ชัดเจน เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาอุปสรรคในการเกิดเชาว์อารมณ์
ความสามารถในการเผชิญปัญหาพื้นฝ่าอุปสรรคต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2543). อีคิว : ความฉลาดทางอารมณ์.นนทบุรี : สำนักงานพัฒนาสุขภาพจิต.
- ฉัตรฤดี สุกปลั่ง. (2543). ผลของบุคลิกภาพและเชาวน์อารมณ์ที่มีต่อคุณภาพการให้บริการตามการรับรู้ของหัวหน้างาน ของพนักงานส่วนหน้าของโรงแรมชั้น 1 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์.ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- เจลิยว บุรีศักดิ์ และ คณะ. (2529). โครงการการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของเยาวชนไทยและนอกระบบโรงเรียนศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพฯ:
- เจลิยว สุวรรณกิตติ. (2530). (แนวทางและนโยบายเพื่อบรรเทาปัญหาว่างงาน การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ), เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการส่งเสริมการทำงานของระบบ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ชวนจิตร ฐระทอง. (2544). เชาวน์ปัญญา เชาวน์อารมณ์ และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานหัวหน้าแผนกขายในธุรกิจสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์.ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- ญาดา หลาวเพชร. (2544). บทบาทของบิดา บทบาทของมารดา กับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท.กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- दनัย เทียนพุ่ม. (2531). “ความเป็นผู้ประกอบการ”, จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์. 11(43): 26-30;
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542). EQ (Emotional Intelligence): ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในชีวิต.เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ.กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- เทิดศักดิ์ เดชคง. (2543). จากความฉลาดทางอารมณ์สติปัญญา.กรุงเทพฯ : มติชน.
- ธิดา จิตติพานิชกุล. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. ปริญญาโท กศ.ม. (วิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นัยพินิจ คชภักดี. (2543). พัฒนาบุคลิกภาพเสริมสร้างเชาวน์ปัญญา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ นานมีบุ๊คส์
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2548). เอกสารประกอบการเรียนวิชา 301512 วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา.อัสสัมชัญ.

- ประดิษฐ์ ชาสสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2530). “การส่งเสริมการทำงานนอกระบบในเมือง”.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ประยูร ศรีประสาธน์ และ ศิริพรรณ ชุมชน. (2532). “โลกของอาชีพและการประกอบอาชีพอิสระ”,
เอกสารการสอนชุดวิชาการ การจำแนกระบบการสอนการงานและอาชีพ. มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมธิราช.
- ปรีดา เปี่ยมวาริ. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัว
กับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัทไทยเรยอนจำกัด(มหาชน).
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร
- เปรมใจ บุญประสพ. (2545). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์
ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบางกะปิ
สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2544,พฤษภาคม-สิงหาคม). การสร้างมาตรฐานประเมินและปกติวิสัย
ของความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่นไทย. วัตถุประสงค์ทางการศึกษา.5(2) : 1-16.
- พนารัตน์ จุญญวิรุฬห์. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาว์ปัญญากับความสามารถ
ในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคและเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนคาทอลิก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภานุ โคตรรพิลา. (2545). ผลการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนา
ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มณฑาทิพย์ แคนยุกต์. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาว์ปัญญา เชาวน์อารมณ์
กับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญานิพนธ์กศ.ม.
(การวัดผลการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มณฑรา ธรรมบุศย์. (2544,กันยายน). AQกับความสำเร็จของชีวิต. วิชาการ. 4(9) :14.
- ยุพิน ประจบเหมาะ. (2530). การประกอบอาชีพอิสระหนทางแก้ไขปัญหาการว่างงานของบัณฑิต
เศรษฐศาสตร์และการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย . (2542). เชาว์อารมณ์ (EQ)ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต.
กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). เทคนิคการสร้าง IQ EQ AQ: 3Q เพื่อความสำเร็จ. กรุงเทพฯ:
สถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมอง ศรีเอทีฟเบรน.

- สุรเดช วิเศษสุรการ. (2530). ข้อคิดในการทำงานเพื่อมุ่งจุดเน้น 7 ประการของกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2541). ยุทธวิธีการพัฒนาอารมณ์ปัญญา. การศึกษาเอกชน.8.
- สมคิด รักษาทรัพย์. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพมุ่งประกอบอาชีพอิสระของ นักศึกษาสายคหกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนันต์ นวลใหม่. (2549). การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์(EQ)และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค(AQ)ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรนุช สุธีสังข์. (2542). อิทธิพลของปัจจัยทางครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกออาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์. วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- Jean Jaeger. (2001). *Emotional Intelligence, Learning Style and Academic Performance of Graduate Students in Professional Schools Public Administration*. Dissertation, Ph.D. (philosophy. www.umi.com)
- _____. (1998). *Working with emotion intelligence*. New York :Bantam Book.
- Bar-co. (1997). *EQ-I Bar-on Emotional Quotient Inventory : User's Manual Toronto, Canada :Multi Health System*.
- Cooper, R.K.; & Sawaf, A (1997). *Executive EQ Intelligence in Leadership and Organization*. New York : rosset/Putnam.
- Gardner, Howard. (1993). *Multiple Intelligence: The Theory in Practice*. New York :basic Books.
- _____. (1998). *Emotional Intelligence: Working with Emotional Intelligence*. New York : Basic Books
- Rebecca, N. (1998, Summer). *The Comfort Corner :Fostering Resillieny and Emotional Intelligence Childhood Education* 7 : 200-204.
- Stoltz, P.G. (1997). *Adversity Quotient*. New York :Harper Collins.
- Sanda Mayer, Dinatale. (2001). *The Impact of an Emotional Learning Curriculum on the Emotional Intelligence of Adolescents* Dissertation, Ph.D. (Philosophy in Health Science) Ohio :Graduate school The UNION Institute hotocopied.
- www.umi.com

Stevens, James. (2002). *Applied Mutivariate statistics for the social sciences Fouth Edition*.
p.212-216.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรคและเจตคติ
มุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดประสงค์ เพื่อต้องการศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับตัวแปรตามที่ต้องการศึกษาประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเชาวน์อารมณ์

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ

2. คำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนในด้านผลการเรียนอย่างใดทั้งสิ้นแต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำผลมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ประการคือมีเชาวน์อารมณ์ มีความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค และมีเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ

3. ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผลจากการประเมินครั้งนี้ จะนำไปใช้ในการวิจัยทางการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนในระดับอาชีวศึกษาต่อไป

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี

นางศิริวรรณ พจนารีย์

นิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะสังคมศาสตร์ วิชาเอกธุรกิจศึกษา

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องคำตอบที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียน

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ชั้นปีที่ศึกษา

☐ ปวช.ปีที่ 2

☐ ปวช.ปีที่ 3

3. สาขางาน

☐ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

☐ การบัญชี

☐ การขาย

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

☐ เกรดเฉลี่ย 1.00–1.90

☐ เกรดเฉลี่ย 2.00–2.90

☐ เกรดเฉลี่ย 3.00–4.00

ตอนที่ 2 ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความเห็นอารมณ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าข้อความตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนในระดับใด

แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

(5) หมายถึง เป็นจริงในระดับมากที่สุด

(4) หมายถึง เป็นจริงในระดับมาก

(3) หมายถึง เป็นจริงในระดับปานกลาง

(2) หมายถึง เป็นจริงในระดับน้อย

(1) หมายถึง เป็นจริงในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เป็นจริงในระดับ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเอง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3	เมื่อถูกขัดใจฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5	เมื่อถูกบังคับให้ทำสิ่งที่ไม่ชอบฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6	ฉันสังเกตได้เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7	ฉันไม่ใส่ใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นเรียกร้องความสนใจมากเกินไป	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	ฉันไม่รู้ว่าฉันเก่งเรื่องอะไร	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	ก่อนรับปากทำงานให้ใครฉันต้องพิจารณาก่อนว่าตนเองทำได้จริง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

ข้อ	ข้อความ	เป็นจริงในระดับ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	ฉันมีความมั่นใจตนเองในการพูดและแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
12	เมื่อมีความเครียดฉันสามารถทำให้ตนเองผ่อนคลายได้เร็ว	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
13	แม้จะผิดหวัง ฉันก็ไม่เก็บมาคิดให้วุ่นวายใจ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
14	ในเวลาที่รู้สึกเศร้าเสียใจ ฉันไม่ยอมคิดหรือทำสิ่งใดทั้งสิ้น	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15	เมื่อรู้สึกเครียด ฉันจะหากิจกรรมทำเพื่อคลายเครียด	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
16	ฉันเชื่อว่าปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในชีวิตช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
17	ฉันคิดว่าไม่มีประโยชน์ที่จะจมอยู่กับอดีตในเมื่อคนเราต้องมุ่งไปข้างหน้า	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
18	เมื่อฟังน้ำเสียงของอีกฝ่ายฉันก็รู้ว่าเขารู้สึกอย่างไร	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
19	ฉันฟังเพื่อนเล่าเรื่องต่างๆ ได้โดยไม่แสดงความเบื่อหน่าย	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
20	ฉันรู้ตัวว่าสิ่งที่กำลังคิดเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
21	ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองและพยายามหาทางแก้ไข	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
22	ฉันเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
23	เมื่อถูกขัดใจฉันมักรู้สึกหงุดหงิด					
24	เมื่อถูกวิจารณ์ผลงานฉันรักษาสีหน้าให้เป็นปกติได้	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
25	ฉันสามารถปรับอารมณ์ตามสถานการณ์ได้	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

แบบสอบถามฉบับที่ 2

ความสามารถในการเผชิญปัญหา พื้นฝ่าอุปสรรค

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าข้อความตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

(5)	หมายถึง	เป็นจริงในระดับมากที่สุด
(4)	หมายถึง	เป็นจริงในระดับมาก
(3)	หมายถึง	เป็นจริงในระดับปานกลาง
(2)	หมายถึง	เป็นจริงในระดับน้อย
(1)	หมายถึง	เป็นจริงในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เป็นจริงในระดับ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อนั้นทำงานผิดพลาดล้มเหลวฉันสามารถหาวิธีแก้ไขได้ทันที	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2	เมื่อเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนฉันมีวิธีแก้ไขและสร้างกำลังใจให้ตนเองเสมอ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3	เมื่อเพื่อนมีปฏิกิริยาต่อต้าน ฉันสามารถรับได้และหาวิธีแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4	เมื่อผลงานของฉันไม่ได้รับการคัดเลือกฉันจะปรับปรุงฝีมือตนเองเพื่อครั้งต่อไปจะได้รับคัดเลือกบ้าง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5	เมื่อนั้นทำงานชิ้นสำคัญผิดพลาดฉันจะอดทนและใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการแก้ไขข้อผิดพลาดจนสำเร็จ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6	ถ้าฉันต้องเจอกับปัญหาฉันจะมองปัญหาเหล่านั้นว่าเมื่อมันเกิดขึ้นแล้วต้องมีการแก้ไข	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7	ถ้าฉันถูกคนร้ายเข้ามาทำร้าย ฉันจะพยายามตั้งสติและพูดคุยกับคนร้ายให้ใจเย็น	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
8	ถ้าทำอะไรแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ ฉันจะพยายามทำสิ่งนั้นอย่างตั้งใจและปรับปรุงแก้ไขจนประสบผลสำเร็จ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
9	ถ้าชุดที่ฉันเตรียมไว้ใส่ไปงานเลี้ยงมีรอยด่าง ฉันจะไม่ไปงานเลี้ยงนั้นเลย	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
10	ถ้าฉันถูกเพื่อนไม่ให้ร่วมทำงานกลุ่มด้วย ฉันจะพยายามทำงานนั้นให้สำเร็จด้วยตนเอง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

ข้อ	ข้อความ	เป็นจริงในระดับ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	ถ้าฉันมีปัญหาทางการเรียน ฉันจะตั้งใจอ่านบททวนเนื้อหาให้มากขึ้น	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
12	ถ้าฉันถูกผู้ปกครองโกรธเรื่องแอบไปเที่ยวกับเพื่อน ฉันจะรีบเข้าไปขอโทษทันที	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
13	ถ้าฉันและเพื่อนได้รับมอบหมายให้จัดป้ายนิเทศบนเวที ฉันและเพื่อนเขียนป้ายผิด ฉันจะชวนเพื่อนรีบแก้ไขให้ถูกต้อง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
14	ถ้าฉันทำกระเป๋าสตางค์ของตนเองหายฉันจะยอมรับว่าเป็นความสะเพร่าของตนเอง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
15	ถ้าได้รับมอบหมายให้ทำงานยาก ฉันจะวางแผนเพื่อจะแก้ไขปัญหาก็จะเกิดขึ้นไว้วงหน้า	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
16	ถ้าฉันยืมหนังสือจากห้องสมุดมาอ่านจนหนังสือขาดชำรุด ฉันจะซ่อมแซมหนังสือเล่มนั้นแล้วจึงคืนห้องสมุด	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
17	ถ้าฉันต้องรับทำงานในสิ่งที่ยาก ฉันจะรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและจะพยายามทำให้ได้สำเร็จ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
18	ถ้าฉันต้องทำงานร่วมกับคนที่ฉันไม่ชอบ ฉันจะอดทนทำงานร่วมกับผู้นั้นจนงานสำเร็จ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
19	ถ้าเพื่อนไม่ยอมพูดกับฉัน ฉันจะอดทนและค้นหาสาเหตุว่าทำไมเพื่อนจึงไม่พูดกับฉัน	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
20	ฉันสามารถทำงานหลายอย่างพร้อมกันได้โดยมีประสิทธิภาพที่	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
21	ฉันสามารถทำงานที่ใช้กำลังกายได้อย่างไม่เหนื่อย	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
22	ฉันชอบงานที่ท้าทายและยากลำบาก	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

แบบสอบถามฉบับที่ 3

เจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าข้อความตรงกับเจตคติของนักเรียนในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับเจตคติของนักเรียน

- (5) หมายถึง เป็นจริงในระดับมากที่สุด
 (4) หมายถึง เป็นจริงในระดับมาก
 (3) หมายถึง เป็นจริงในระดับปานกลาง
 (2) หมายถึง เป็นจริงในระดับน้อย
 (1) หมายถึง เป็นจริงในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เป็นจริงในระดับ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อจบการศึกษาฉันจะประกอบอาชีพอิสระ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2	ฉันชอบค้าขายจากผลผลิตที่ฉันได้ทำขึ้น	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3	ฉันให้ความสำคัญและพิถีพิถันในขั้นตอนการผลิตสินค้าเพื่อที่จะทำให้สินค้ามีคุณภาพมากที่สุด	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4	ฉันตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองโดยดูจากความถนัด	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5	ฉันชอบทดลองทำชิ้นงานใหม่ๆด้วยตนเอง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6	ฉันจะช่วยเพื่อนทำงานเฉพาะที่จะได้ผลตอบแทนเท่านั้น	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	การประกอบอาชีพอิสระเป็นเรื่องยากสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	ฉันมีความสุขเสมอที่ทำงานโดยใช้แนวคิดของตนเอง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
9	อาชีพอิสระเป็นอาชีพของคนหนุ่มสาวเท่านั้น	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	ฉันจะพยายามหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ฉันสนใจจะผลิตเพื่อจำหน่าย	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
11	การประกอบอาชีพอิสระทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพได้รวดเร็วกว่าการเป็นลูกจ้างในหน่วยงานราชการหรือเอกชน	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
12	การประกอบอาชีพอิสระช่วยกระตุ้นให้ใช้สติปัญญาอยู่เสมอ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
13	สินค้าที่ฉันจะผลิต จะต้องมีความโดดเด่นและแตกต่างจากสินค้าประเภทเดียวกันในท้องตลาด	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
14	ฉันรับฟังความคิดเห็นของลูกค้าเมื่อลูกค้าขอให้ปรับปรุงสินค้า	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

ข้อ	ข้อความ	เป็นจริงในระดับ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15	ฉันมีความมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพอิสระให้ประสบความสำเร็จ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
16	ถึงแม้ฉันไม่สบายใจหากพบกับผู้อื่นฉันก็จะยิ้มแย้มแจ่มใส ทักทายได้เสมอ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
17	ฉันเป็นคนมีบุคลิกภาพที่กระฉับกระเฉงแล้วคล่องว่องไวอยู่ ตลอดเวลา	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
18	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทำหายต้องแข่งขันกับตนเองและคู่แข่ง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
19	ฉันเห็นด้วยกับคำว่าความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า เป็นสิ่งสำคัญที่สุด	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
20	ฉันต้องมีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับกิจการที่ฉันเป็นเจ้าของ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
21	ฉันชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ในการประกอบ อาชีพอิสระ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
22	ฉันมักหาโอกาสฝึกประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
23	ฉันจะสอบถามผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำข้อคิดมาใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศบ 0519.12/617 3

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพัฒนวิชาการเพชรบุรี

เนื่องด้วย นางสาวสิริวรรณ พงษ์อารี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุดสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพัฒนวิชาการเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยขอให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2,3 จำนวน 364 คน ตอบแบบสอบถามเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุดสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพัฒนวิชาการเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสิริวรรณ พงษ์อารี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-4883546

ที่ ศธ 0519.12/6049

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 กันยายน 2550

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

เนื่องด้วย นางสาวศิริวรรณ พงษ์นารี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบชาวอาร์มณความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุดสกร และเจดคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนมขการเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2,3 จำนวน 60 คน คอบแบบสอบถามเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบชาวอาร์มณความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุดสกร และเจดคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนมขการเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวศิริวรรณ พงษ์นารี ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-4883546

ที่ ศธ.0519.12/6044

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 กันยายน 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

เนื่องด้วย นางศิริวรรณ พจนอารี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบชาวอเมริกันความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุปสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพัฒนการเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร. ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้เป็นผู้ช่วยหาให้นางศิริวรรณ พจนอารี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร.02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพื่อเดิม กรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081 - 4883546

ที่ ศธ 0519.12/6045

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 กันยายน 2550

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตร์ ลิ้มไทย

เนื่องด้วย นางสาวศิริวรรณ พจนอารี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบเขาวานอารมณความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุผู้สมัคร และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนมขการเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้เป็นผู้ผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวศิริวรรณ พจนอารี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเลขากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ มื่อถือ 081-4883546

ที่ ศธ 0519.12/6046

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 กันยายน 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์กิตติศักดิ์ นวัตกรรม

เนื่องด้วย นางสาววรรณ พงนอรื นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบเขาวนอารมณ์ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุดสรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนังขยการเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถ่วง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววรรณ พงนอรื และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิต มีถ้อย 081-4883546

ที่ ศธ 0519.12/6047

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 กันยายน 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณสุรางค์ ประเทศ

เนื่องด้วย นางสาวศิริวรรณ พงษ์อารี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบเขาวนอารมณ์ความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุดรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถ่วง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวศิริวรรณ พงษ์อารี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ มีือถือ 081-4883546

ที่ ศธ 0519.12/6047

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 กันยายน 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์สุณีย์ เงินขวง

เนื่องด้วย นางสาวศิริวรรณ พจนอารี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบชาวอเมริกันความสามารถในการเผชิญปัญหาฟันผุอุดรรค และเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพัฒนวิชาการเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้เป็นผู้ผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวศิริวรรณ พจนอารี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญติริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ มีถือ 081-4883546

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลี้มไทย	ข้าราชการบำนาญ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช	ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง
3. อาจารย์สุรางค์ ประเทศ	ศึกษานิเทศก์ เขต 1 จังหวัดพะเยา
4. อาจารย์กิตติศักดิ์ นีวรตัน	อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย
5. อาจารย์สุนีย์ เงินยวง	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง IOC

การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง IOC จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

ข้อ	ข้อความสอบถามชาวอาร์เมนี	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การ คัดเลือก
		1	2	3	4	5		
1	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
2	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
3	เมื่อถูกขัดใจฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้	-1	+1	+1	+1	+1	0.8	เลือก
4	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
5	เมื่อถูกบังคับให้ทำสิ่งที่ไม่ชอบฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เลือก
6	ฉันสังเกตได้เมื่อคนใกล้ฉันมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
7	ฉันไม่ใส่ใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก	-1	+1	0	+1	+1	0.4	ตัด
8	ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นเรียกร้องความสนใจมากเกินไป	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เลือก
9	ฉันไม่รู้ว่ฉันเก่งเรื่องอะไร	-1	+1	-1	+1	+1	1.0	เลือก
10	ก่อนรับปากทำงานให้ใครฉันต้องพิจารณาก่อนว่าตนเองทำได้จริง	+1	0	+1	+1	+1	0.6	เลือก
11	ฉันมีความมั่นใจตนเองในการพูดและแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง	+1	+1	-1	+1	+1	0.6	เลือก
12	เมื่อมีความเครียดฉันสามารถทำให้ตนเองผ่อนคลายได้เร็ว	+1	+1	0	+1	+1	0.8	เลือก
13	แม้จะผิดหวัง ฉันก็ไม่เก็บมาคิดให้วุ่นวายใจ	+1	+1	+1	+1	+1	0.8	เลือก
14	ในเวลาที่เราเสียใจ ฉันไม่ยอกคิดหรือทำสิ่งใดทั้งสิ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
15	เมื่อรู้สึกเครียด ฉันจะหากิจกรรมทำเพื่อคลายเครียด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
16	ฉันเชื่อว่าปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในชีวิตช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
17	ฉันคิดว่าไม่มีประโยชน์ที่จะจมอยู่กับอดีตเมื่อคนเราต้องมุ่งไปข้างหน้า	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
18	เมื่อฟังน้ำเสียงของอีกฝ่ายฉันก็รู้ได้ว่าเขารู้สึกอย่างไร	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เลือก
19	ฉันฟังเพื่อนเล่าเรื่องต่างๆได้โดยไม่แสดงความเบื่อหน่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
20	ฉันรู้ตัวว่าสิ่งที่กำลังคิดเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
21	ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองและพยายามหาทางแก้ไข	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
22	ฉันเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
23	เมื่อถูกขัดใจฉันมักรู้สึกหงุดหงิด	0	-1	+1	+1	+1	0.4	ตัด
24	เมื่อถูกวิจารณ์ผลงานฉันรักษาสีหน้าให้เป็นปกติได้	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	เลือก
25	ฉันสามารถปรับอารมณ์ตามสถานการณ์ได้	0	-1	+1	+1	+1	0.4	ตัด

ข้อ	ข้อความสอบถามความสามารถในการเผชิญปัญหา พื้นผ่เอาุปสรรค	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การ คัดเลือก
		1	2	3	4	5		
1	เมื่อฉันทำงานผิดพลาดล้มเหลวฉันสามารถหาวิธีแก้ไขได้ทันที	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เลือก
2	เมื่อเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนฉันมีวิธีแก้ไขและสร้าง กำลังใจให้ตนเองเสมอ	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	เลือก
3	เมื่อเพื่อนมีปฏิกิริยาต่อต้าน ฉันสามารถรับได้และหาวิธีแก้ไข ตนเองให้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
4	เมื่อผลงานของฉันไม่ได้รับการคัดเลือกฉันจะปรับปรุงฝีมือตนเอง เพื่อครั้งต่อไปจะได้รับคัดเลือกบ้าง	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เลือก
5	เมื่อฉันทำงานชิ้นสำคัญผิดพลาดฉันจะอดทนและใช้ความ พยายามอย่างเต็มที่ในการแก้ไขข้อผิดพลาดจนสำเร็จ	+1	0	-1	+1	+1	0.4	ตัด
6	ถ้าฉันต้องเจอกับปัญหาฉันจะมองปัญหาเหล่านั้นว่าเมื่อมัน เกิดขึ้นแล้วต้องมีการแก้ไข	+1	0	+1	+1	+1	0.8	เลือก
7	ถ้าฉันถูกคนร้ายเข้ามาทำร้าย ฉันจะพยายามตั้งสติและพูดคุย กับคนร้ายให้ใจเย็น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
8	ถ้าทำอะไรแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ ฉันจะพยายามทำสิ่งนั้นอย่าง ตั้งใจและปรับปรุงแก้ไขจนประสบผลสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
9	ถ้าชุดที่ฉันเตรียมไว้ใส่ไปงานเลี้ยงมีรอยด่าง ฉันจะไม่ไปงานเลี้ยง นั้นเลย	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
10	ถ้าฉันถูกเพื่อนไม่ให้ร่วมทำงานกลุ่มด้วย ฉันจะพยายามทำงาน นั้นให้สำเร็จด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
11	ถ้าฉันมีปัญหาทางการเรียน ฉันจะตั้งใจอ่านทบทวนเนื้อหาให้ มากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
12	ถ้าฉันถูกผู้ปกครองโกรธเรื่องแอบไปเที่ยวกับเพื่อน ฉันจะรีบเข้า ไปขอโทษทันที	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
13	ถ้าฉันและเพื่อนได้รับมอบหมายให้จัดป้ายนิเทศบนเวที ฉันและ เพื่อนเขียนป้ายผิด ฉันจะชวนเพื่อนรีบแก้ไขให้ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
14	ถ้าฉันทำกระดาษสาคู่ของตนเองหายฉันจะยอมรับว่าเป็นความ สะเพร่าของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
15	ถ้าได้รับมอบหมายให้ทำงานยาก ฉันจะวางแผนเพื่อจะแก้ไข ปัญหาที่จะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	เลือก
16	ถ้าฉันยืมหนังสือจากห้องสมุดมาอ่านจนหนังสือขาดชำรุด ฉันจะ ซ่อมแซมหนังสือเล่มนั้นแล้วจึงคืนห้องสมุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
17	ถ้าฉันต้องรับทำงานในสิ่งที่ยาก ฉันจะรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและ จะพยายามทำให้ได้สำเร็จ	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	เลือก
18	ถ้าฉันต้องทำงานร่วมกับคนที่ฉันไม่ชอบ ฉันจะอดทนทำงาน ร่วมกับผู้นั้นจนงานสำเร็จ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เลือก

19	ถ้าเพื่อนไม่ยอมพูดกับฉัน ฉันจะอดทนและค้นหาสาเหตุว่าทำไมเพื่อนจึงไม่พูดกับฉัน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เลือก
20	ฉันสามารถทำงานหลายอย่างพร้อมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพที่	+1	+1	-1	+1	+1	0.6	เลือก
21	ฉันสามารถทำงานที่ใช้กำลังกายได้อย่างไม่เหนื่อย	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
22	ฉันชอบงานที่ทำหายและยากลำบาก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
23	ฉันไม่ชอบเดินทางไปในที่ที่ทุรกันดารโดยไม่มียานพาหนะส่วนตัว	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
24	ในเวลาทำงานยังไม่สำเร็จฉันจะไม่ทำกิจกรรมอย่างอื่นจนกว่างานจะสำเร็จเรียบร้อย	+1	+1	0	+1	+1	0.8	เลือก
25	ฉันชอบทำงานในสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน	+1	+1	0	+1	+1	0.8	เลือก

ข้อ	ข้อความสอบถามเจตคติมุ่งประกอบอาชีพอิสระ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
1	เมื่อจบการศึกษาฉันจะประกอบอาชีพอิสระ	+1	+1	0	+1	+1	0.8	เลือก
2	ฉันชอบค้าขายจากผลผลิตที่ฉันได้ทำขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
3	ฉันให้ความสำคัญและพิถีพิถันในขั้นตอนการผลิตสินค้าเพื่อที่จะทำให้สินค้ามีคุณภาพมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
4	ฉันตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองโดยดูจากความถนัด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
5	ฉันชอบทดลองทำชิ้นงานใหม่ๆด้วยตนเอง	-1	+1	-1	+1	+1	1.0	เลือก
6	ฉันจะช่วยเพื่อนทำงานเฉพาะที่จะได้ผลตอบแทนเท่านั้น	-1	+1	-1	+1	+1	1.0	เลือก
7	การประกอบอาชีพอิสระเป็นเรื่องยากสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)	-1	+1	-1	+1	+1	1.0	เลือก
8	ฉันมีความสุขเสมอที่ทำงานโดยใช้แนวคิดของตนเอง	+1	0	+1	+1	+1	0.8	เลือก
9	อาชีพอิสระเป็นอาชีพของคนหนุ่มสาวเท่านั้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
10	ฉันจะพยายามหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ฉันสนใจจะผลิตเพื่อจำหน่าย	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	เลือก
11	การประกอบอาชีพอิสระทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพได้รวดเร็วกว่าการเป็นลูกจ้างในหน่วยงานราชการหรือเอกชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
12	การประกอบอาชีพอิสระช่วยกระตุ้นให้ใช้สติปัญญาอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
13	สินค้าที่ฉันจะผลิต จะต้องมีความโดดเด่นและแตกต่างจากสินค้าประเภทเดียวกันในท้องตลาด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
14	ฉันรับฟังความคิดเห็นของลูกค้าเมื่อลูกค้าขอให้ปรับปรุงสินค้า	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
15	ฉันมีความมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพอิสระให้ประสบความสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
16	ถึงแม้ฉันไม่สบายใจหากพบกับผู้อื่นฉันก็จะยิ้มแย้มแจ่มใสทุกทนายได้เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
17	ฉันเป็นคนมีบุคลิกภาพที่กระฉับกระเฉงแคล่วคล่องว่องไวอยู่ตลอดเวลา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
18	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทำหายต้องแข่งขันกับตนเองและคู่แข่ง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก

19	ฉันเห็นด้วยกับคำว่าความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
20	ฉันต้องมีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับกิจการที่ฉันเป็นเจ้าของ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
21	ฉันชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ในการประกอบอาชีพอิสระ	+1	0	-1	+1	0	0.4	ตัด
22	ฉันมักหาโอกาสฝึกประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระ	+1	0	+1	+1	+1	0.8	เลือก
23	ฉันจะสอบถามผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำข้อคิดมาใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
24	อาชีพอิสระต้องใช้เวลาให้คนยอมรับเชื่อถือได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก
25	ผู้ประกอบอาชีพอิสระมักได้รับการยกย่องน้อยกว่าอาชีพอื่นๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เลือก

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อสกุล	นางศิริวรรณ พจนอารี
เกิดวันที่	11 สิงหาคม 2498
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 84/42 หมู่ 9 ตำบลธงชัย อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดบันไดทอง (วิเศษศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 จังหวัดเพชรบุรี 76000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2519	ประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนอรุณประดิษฐ์
พ.ศ. 2514	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ
พ.ศ. 2516	มัธยมศึกษาปีที่ 5 สมัครสอบ
พ.ศ. 2517	ประโยคครูประถมศึกษา (ป.ป.) จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี
พ.ศ. 2523	ครุศาสตรบัณฑิต (คป.) จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี
พ.ศ. 2550	กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา)มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ